

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznico D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

□ □ □ POŠTINA PAVŠALIRANA □ □ □

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon int. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. SHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisni se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 7. maja 1922.

Številka: 104.

Mirovne pogodbe Francija.

Ze izza padca Briandovega kabine-
ta zavzema Francija nasproti medna-
rodni ekonomski konferenci zelo vzdr-
žno in previdno stališče. Marsikaj, če-
sar so se francoski državniki bali, se
je med tem res izpolnilo. Med Nemčijo
in Rusijo je nastala ozka gospodarska
zveza, ki pa ni v bistvu nič drugega,
kakor politična demonstracija proti
Franciji. Danes se sovjetski diplomati
borijo že za priznanje sovjetske vlade
de iure in večerajšnje vesti zatrjujejo,
da angleška in italijanska delegacija
naravnost protežirata to rusko zahte-
vo. S tem bi dobila oba zaveznika —
Nemci in Rusi — dalokosežen vpliv na
evropske razmere in mednarodna di-
plomacija ne bi mogla več zapostavljati
diplomatov dveh največjih evropskih
narodov. Samo ob sebi je umevno, da
bodeta oba zaveznika z vsemi sredstvi
delala na to, da spraviata v razpravo
vprašanje mirovnihih pogodb. Ta mož-
nost plava pred očmi vsej francoski
javnosti in francoskim državnikom ter
je temelj, ki na njem sloni današnja
francoska politika.

Mi smo preblizu Nemcem, preveč
pod vplivom nemške propagande in
nemške politično-poročevalske službe,
da bi mogli brez presodkov opazovati
nastop francoske delegacije na genov-
ski konferenci. Nam neprestano slika-
jo, kako se je Francija zagrizla v svojo
zmagovalsko nadutost, kako iz slepega
sovraštva do Nemcev goji militarizem
in nasprotuje pomirjenju Evrope itd.
Pri nas se redkokdaj misli na to, da je
v teh vesteh mnogo nemškega strupa.
Naši ljudje so le prehitro pozabili, da
nas loči šele par let od časa, ko je vsa
nemška javnost skrajno tendenciozno
in krivično presojala naše življenske
zahteve, ko Nemci niso hoteli ločiti
pravice od krivice, samoodločbo od
nasilja in od politike pesti. Samo par
let je še izza tega in med tem so je
zgodilo le to, da so bili Nemci na bo-
jišču premagani. Naiven je, kdor mi-
sli, da se bo radi tega dejstva in pa
v sled nastopa demokratičnejših nem-
ških struj izpremenil tudi nemški
mentalitet. Dejstvo je, da v Nemčiji
vedno bolj narašča gibanje za mašče-
vanje in da smatrajo versaillesko po-
godbo le za cunjjo papirja.

Versailleska pogodba, je akt nasilja,
znamenje zmage in poraza. A kje je
na svetu mirovna pogodba, ki je bila
sklenjena iz bratske krščanske ljubez-
ni? Ali bi Nemci v sličnjem zmage
centralnih držav sklepali "pravičnej-
še" mir? Mar smo že popolnoma pozab-
ili na njihove načrte pred in med voj-
no? Današnji vladajoči sloji v Nem-
čiji in Avstriji imajo pač izgovor, da
je vojno zakrivil stari režim, vzlic te-
mu pa je največji del javnega mnenja
poln sovraštva proti oni Franciji, ki je
med vojno trpela neizmerno in ki se
je kot zmagovalka poslužila iste pra-
vice, kakor bi se je poslužili Nemci na
njem mestu.

Danes zastopa francoska politična
javnost stališče: Nova Evropa sloni na
mirovnihih pogodbah. Te mirovne po-
godbe so pečat onega, kar je bilo, obe-
dem pa izhodišček novim, zdravjšim,
mirnejšim možnostim mednarodnega
življenja. Če razderemo ta pečat, kje
je potem še kosček pravičnosti in sa-
moodločbe, ki so si ga mogli narodi
pripribiti vsled poraza nemškega mili-
tarizma? Kdo potem še jamči za mir?
Iločuje pač le gola moč: tko jači, taj
viti! Drugega izhoda po francoskem
miranju ni. Jasnó je, da se ojačena
le na zunaj zdemokratizirana Nem-
ne bo zadovoljila z malenkostnimi
eksturami mirovne pogodbe. Čim-
ti bo rastle njena moč, tem večji bo

Položaj v Genovi.

Gospodarska komisija zaključila delo.

DKU Genova, 5. maja. Tretja (go-
spodarska) konferenca je imela danes
pod predsedstvom Kolrata plenarno sejo.
Po daljši debati so bili člani 50, 51, 52
in 53 londonskega strokovnjaškega mne-
nja, ki govore o splošnih gospodarskih
vprašanjih, med drugim tudi o tranzitnem
prometu, sprejeti. Nadalje se je sklenilo
in določilo novo besedilo člena 75 o su-
rovinah in o trgovinskih pogodbah. Drža-
vam se priporoča, naj pospešujejo agrar-
no produkcijo, zveza narodov pa se po-
ziva, da izvede reorganizacijo carinskih
tarif in izvoznih ter uvoznih tarifov v
smislu tozadevne resolucije. Sprejemom
od ekspertov že pripravljenega sklepa v
delovnem vprašanju je bilo delo in po-
slovanje komisije zaključeno.

Zračni promet med Rusijo in Nemčijo.

DKU Berlin, 5. maja. Te dni bo
otvorjen redni zračni promet med Ru-
sijo in Nemčijo.

Amerika se ne da izključiti od eksplo- atacije Rusije.

DKU Pariz, 6. maja. »New York
Herald« doznava iz Washingtona, da je
državni tajnik Hughes izjavil, da Ze-
dinjene države ne bodo priznale nobe-
ne pogodbe, ki bi izključevala ameriški
kapital pri eksploataciji ruskih petro-
lejskih vrelcev.

Sporazum med Avstrijo in Madžarsko glede tranzitnega prometa.

DKU Dunaj, 5. maja. Madžarska
vlada je privolila, da se Avstrija in
Madžarska sporazumeta glede prostega
tranzitnega prometa iz južne Bur-
ške čez madžarsko ozemlje na Dunaj.

Ognjenik Etna bruha.

DKU Pariz, 5. maja. Iz Mesine
poročajo, da je zopet začel bruhati
glavni kvater ognjenika Etna.

Millerand se vrača v Francijo.

DKU Pariz, 5. maja. Min. preds.
Millerand je zapustil predčerašnji Tunis
in sovrača v Francijo.

Odgoditev ruskega vprašanja.

DKU Pariz, 6. maja. Kakor poroča
»Journal« iz Genove, se misli na od-
goditev ruskih zadev za poznejšo med-
narodno konferenco, ki bi se vršila v
nekaj mesecih v Pragi.

Konec stavke v angleških ladjedelnih.

DKU London, 6. maja. Delavci
angleških ladjedelnih, ki so v mezdnem
gibanju, so sklenili, da se v pondeljek
zopet vrnejo na delo.

Bolgarski razkraj se hoče naseliti na Češkem.

DKU Praga, 6. maja. »Narodni
Listy« poročajo, da je bivši bolgarski
kralj Ferdinand prosil češkoslovaško
vlado za dovoljenje, da se sme naseliti
na svojem posestvu na Češkem.

Francija in Anglija odklanjata ruski memorandum.

DKU Genova, 5. maja. Barrère
in Massigli sta izjavila, da se Francija
v zadevi ruskega memoranduma pri-
ključuje Belgiji v polnem obsegu in ga
ne more sprejeti v predloženi obliki.

Konferenca Lloyda Georgea.

DKU Genova, 5. maja. Lloyd Ge-
orge se je danes več ur posvetoval z
Birkenheadom, Evanom in drugimi člani
angleške delegacije, da je za vsak slučaj
pripravljen. Danes se je vršilo še več
važnih razgovorov, tako med Lloyd Ge-
orgom in Rathenauom ter Schanzerjem
in dr. Benešem. Barrere je predal pred-
sedniku de Faeti univerzalno noto.

Važen razgovor med italijanskim in ameriškim diplomatom.

DKU Genova, 8. maja. Tukajšnji
krogi polagajo veliko važnost na raz-
govor, ki ga je imel italijanski zunanji
minister z ameriškim poslanikom v
Rimu. Slednji se je zanimal za vsa
vprašanja genovske konference in je
prosil italijansko vlado pojasnil glode
domnevane pogodbe med italijansko in
angorsko vlado.

Premirje na Irskem.

DKU Dublin, 6. maja. Dal Eirean
je sklenil premirje med vladinimi in
vstaškimi četami podaljšati do srede.

Kralj Aleksander na Bledu.

Beograd, 5. maja. Kralj dospe
jutri zjutraj s Simplon-ekspresom v
Ljubljano. Po dozdejnihih dispozicijah
se odpelje iz Ljubljane v spremstvu
kneza Arzena, kneginje Jelene in prin-
ca Pavla na Blede, ker hoče lepoto naše
Gorenjske pokazati sestri, stricu in
bratranecu. Na Bledu ostanejo najbrže
dva dni in se odpeljejo v terek ali sre-
do v Beograd. Na Bledu se sestaneja s
kraljem minister Puceli, ki ga bo in-
formiral o bodočih vladnih zadevah ter
kraljevi pobočnik podpukovnik Dimi-
trijević.

Kovinarska stavka na Češkem.

ČTK Plzeň, 4. maja. Ker je
vodstvo škodovih tovarn razglasilo, da
se z današnjim dnem znižajo delavske
mezde za 10%, je danes izbruhnila de-
lavška stavka, ki se je razširila po vsej
zapadni Češki. Stavka 5000 kovinar-
skih delavcev.

Predsednik Harding za priznanje so- vjetske vlade.

ČTK London, 5. maja. »Manche-
ster Guardian« poroča iz Newyorka,
da je predsednik Unije Harding v seji
kabineta priporočil priznanje Rusije.
Proti temu je nastopil državni tajnik
Hughes. Za priznanje se zavzame tudi
Hoover.

Branting odobrava francoško-belgij- sko stališče.

London, 5. maja. »Times« poro-
čajo iz Stokholma: Min. preds. Bran-
ting, ki se je vrnil iz Genove, je izja-
vil, da postopanje bolševikov zabranju
je vsak sporazum. Branting smatra
zahtevo Francije in Belgije za popol-
noma upravičeno.

Borza dne 5. maja.

Zagreb, devize: Berlin 24—24.50, Mi-
lan 356—365, London 296—305, Newyork
67—68, Pariz 600—615, Praga 120—132, Cu-
rih 1325—1345, Dunaj 0.82—0.84, Budim-
pešta 9—9.23, v a l u t e: dolar 66—67, 20 K
v zlatu 215, madžarske krone 9, lire 350—
356.

Curih: Berlin 1.81, Newyork 5.18, Lon-
don 22.97, Pariz 47.42, Milan 27.65, Praga
10.05, Budimpešta 0.66, Zagreb 1.85, Var-
šava 0.13, Dunaj 0.0625, avstr. krone 0.065.

Telefonska zveza z Zagrebom pretr-
gana, vsled česar so izostale najnovej-
še telefonske vesti.

pritisak na bivše zmagovalce, v prvi
vrsti pa na Francijo. V neločljivi
zvezi z versaillesko mirovno pogodbo je
tudi saintgermanska trianonska itd.
Ko se veriga pretrga, je za nič: vse
gre narazen. Tudi takozvano »novo«,
t. j. povojno Evropo obdaja taka veri-
ga. Z ojačenjem Nemčije bo postalo
aktuelnejše avstrijsko vprašanje. —
Madžari se še danes ne sramujejo svo-
je reakcionarne vloge, hujskajo na
vojno proti sosednim državam in od-
krito priznavajo, da čakajo samo na
dan, ko se bodo lahko maščevali.

Francosko stališče morda ni vedne
simpatično, a je strogo konsekvantno
in realno. Francija je dala svetu več
pacifističnih in človekoljubnih duhov
kakor Nemčija, zato je tudi njena raz-
kričana »bojevitost« zgolj taktika, le
način samoobrambe. Da je danes s
svojo taktiko izolirana, to je pripisati
težkemu ekonomskemu položaju indu-
strijske Anglije in revolucionarnemu raz-
položenju v Italiji; če bi bil ekonom-
ski položaj obeh veliki ugodnejši, bi
ne bilo difference med stališčem Fran-
cije in ostalih zaveznikov. Jasno je, da
se države Male antante ne morejo
preveč oddaljiti stališču Francije. Ne
pozabimo vendar, da se naša svoboda
osniva na osvobojenju, da so doku-
menti tega osvobojenja mirovne po-
godbe in da bi bile še tako lepe besede
brez realne vrednosti, če bi ne stala za
njimi avtoriteta fizične ali idejne, mor-
alne sile. Kdor količikaj odprtih oči
opazuje današnje družbo in sedanje
razmere v Evropi, mora spoznati, da
je danes za vlado idejnih ali moralnih
sil manj pogojev, kakor jih je bilo ke-
daj poprej. Edina zaščitnica miru o-
stane — žalibog — surova fizična sila,
dokler jo ne izpodrine ka boljšega, po-
polnejšega. Danes je tako, če bo čez
eno stoletje boljše — vedra, čili vivra!

Dr. R. Pipuš:

Stanovanjsko vpra- šanje.*

Maribor, dne 4. maja 1922.

I.

Da pomanjkanje strelce, to je po-
kritih in zaprtih prostorov, zlasti pa
pomanjkanje stanovanj se vedno raz-
burja občinstvo, je umevno. Čim višja
se je človek povzpela v kulturi, tem
večjo važnost polaga na zdravo in u-
dobno stanovanje. To stremenje je s
stališča narodnega gospodarstva in
moralnosti le odobravati. Stanovanja se
le redko izrabljajo za luksus, to je za
nepotrebno potrobo. Nasprotno je udo-
bno in zdravo stanovanje eden naj-
važnejših pogojev ljudskega zdravja.
Ravno tako gotovo pa je tudi, da v ne-
zadostnih in neprimernih stanovanjih
najbolj bohotno cvete nenravnost. —
Umevno je torej, da se ljudstvo s se-
dajnimi žalostnimi stanovanjskimi
razmerami ne more tako kmalu spri-
jazniti. Ljudska nevolja si skuša dati
duška na razne načine in išče krivod
za te neznesne razmere.

Mnogokrat se skuša krivda za te
razmere naprtiti kapitalizmu in kapi-
talističnemu sistemu v politiki. Pri
tem se ne vpraša dosti, kaj je kapita-
lizem in kdo je kapitalist. Udruha se
po sistem, ki je najbližje. Kot taki so
prišli v poštev seveda v prvi vrsti
lastniki hiš. Da se zlo odpravi, je to-
rej bilo treba udariti po lastnikih hiš,
njim vzeti vse pravice in vse dohodke
iz hiš. To se je zgodilo tudi pri nas to-
čno po vzorih, ki so prispeli iz bolševi-
ške Rusije. Danes smo tudi pri nas

* Priobčujemo članek našega odlične-
ga sosesčana, ne da bi se v vseh podro-
nostih z njim strinjali.

srečno prišli že tako daleč, da je prav malo lastnikov hiš, ki so že pred vojno imeli svoje hiše. Najbrže jih ni niti 1/4. Najmanj dve tretini vseh hiš so od začetka vojne ali bolje rečeno, od druge polovice vojne naprej pa do danes, že menjale svoje lastnike. Lastniki so postali nekdanji najemniki. Pričakovati bi torej bilo, da je na ta način odpravljena stanovanjska beda, saj so odpravljene nekdanji lastniki hiš, kapitalisti, in na njih mesto so prišli njihovi nasprotniki, nekdanji najemniki. Vzlic temu pa o omiljenju stanovanjske bede ni opaziti ničesar. Nekdanji lastniki so danes že davno premagani in odstranjeni. Komur so količkaj znane borbe za stanovanja in druge lokaje, borbe, ki se koncentrirajo posebno v raznih stanovanjskih uradih, ta ve, da pridejo danes le malokdaj na vrsto prepiri med najemniki in med takimi lastniki hiš, ki so imeli svoje hiše že pred vojno, ali vsaj že takrat, ko še nismo poznali stanovanjskih uredb. Najsrdečiji boji se vršijo le med tistimi, ki so še danes najemniki, in pa med najemniki na eni strani in tistimi, ki so še nedavno bili najemniki, a so med tem časom že postali lastniki hiš. Stanovanjske uredbe, ki so se izdajale na zahtevanje in varstvo najemnikov, so toraj ravno pri najemnikih našle najmanj umevanja za socialno pravičnost. Zlasti pa so na to socialno pravičnost takoj pozabili nekdanji najemniki, kakor hitro so sami postali lastniki hiš.

Sicer je popolnoma napačno, lastnike hiš kratkoma šteti med kapitaliste v navadnem pomenu besede. Vendar se je tudi pri pobijanju lastniških pravic na hišah točno pri nas in drugod doseglo to, kar se je v Rusiji doseglo s pobijanjem kapitala v obče. Ko so boljše v Rusiji prišli do vlade, so od vsega začetka z vso doslednostjo in silovitostjo pobijali kapital in v teku 4 let res prišli tako daleč, da so ta kapital popolnoma ubili. Sedaj, ko se jim je to posrečilo, pa lovijo po celem svetu kapitaliste in jih takorekoč na kolenih prosijo, da bi se spet vrnili v Rusijo. Zatiranje lastniških pravic na hišah, ki se izvršujejo pri nas in deloma v drugih državah, izvira iz istega motiva, iz katerega so boljševiki uničevali kapital, in je moralo robiti tudi enak uspeh. Danes, ko so lastniki hiš in njih pravice takorekoč za vselej odpravljene, se povsod vsaj javne korporacije mučijo z načrti, kako bi se spet ustvaril stan lastnikov hiš. Najraznovrstnejši načrti, več ali manj resni, več ali manj fantastični so že prišli na dan, da bi se ustvarila nova poslopja in nove hiše. Ker pa taka poslopja in take hiše ne morejo biti brez gospodarja, se mora s tem ustvariti nov stan lastnikov hiš. Da se pa to doseže, za to bodo morali z izdatnimi prispevki sedaj prispevati tudi najemniki, torej tisti, ki so poprej posredno ali neposredno ubili stan lastnikov hiš. Kapital je pač plaha ptica, katero je prav lahko preplašiti, a enkrat preplašeno zelo težko nazaj privediti. To velja tudi za nas. Ko bi mi imeli kapitala v izobilju, bi ne imeli

tako slabe valute, kakor jo imamo in bi ne imeli te draginje, kakor jo imamo. Naši državni bi potem ne bilo treba plačevati po 7% in celo po 10% do 12% obresti, in njej bi ne bilo treba za te odušne obresti, katere morajo vendarle državljanji plačati, iskati denarja v inozemstvu, da se z njim izboljša valuta in omili draginja.

Večkrat sem iz vrst najemnikov slišal tudi opazko, da ne gre podpirati verižnike. Vsled tega ni dopustno, da se zvišajo obstoječe najemnine. S tem se vsaj posredno trdi, da so lastniki hiš verižniki. Ni dvoma, da je marsikateri lastnik hiše tudi verižnik v zadnjih letih in da morda še veriži. A če je on verižnik, tedaj gotovo ni verižnik vsled tega, ker je lastnik hiše. Tudi mu njegova hiša za veriženje ni mogla dati niti pobude niti sredstev. Veriženje je neka vrsta nepoštena trgovine. Za trgovino pa je treba vselej mobilnega kapitala. Hiše torej kot sredstvo veriženja niso rabljive. Pač pa je med bivšimi in sedajnimi verižniki najmanj 90% takih, ki stanujejo v tujih hišah in izvršujejo svojo verižniško obrt v tujih hišah. Mnogi med njimi so si v zadnjih letih napravili lepo premoženje, a nobeden izmed njih ne pride na misel, graditi si svojo hišo, ker ve, da bi mu taka hiša samo pokvarila njegov obrat. Če izkuša državna oblast prisiliti jih k gradnji hiš, se upirajo temu z vsemi silami. Edino uspešno sredstvo, s katerim bi se ti ljudi prisilili, da gradijo hiše, torej investirajo glavico, s katero verižijo, vsaj deloma v poslopljih, bi bilo izdatno povišanje najemnin, zlasti pa najemnin za obrtne in trgovske lokale. Sosvet naših stanovanjskih uradov obstoji do polovice iz najemnikov. A kolikor sem do sedaj imel pri priložnosti to opazovati, so najemniki bili skoraj vselej za kolikor mogoče nizko najemnino brez ozira na to, kdo je najemnik in kdo je lastnik hiše. Svoje stališče utemeljujejo večkrat s tem, da verižnikov ne smemo podpirati. Pri tem pa se niti ne zavedajo, da ravno oni z nizkimi najemninami prav posebno podpirajo verižništvo.

(Dalje prihoduje.)

Politične vesti.

Po sebi jih sodijo, namreč klerikali Novačanove republikance. Zadnja »Straža« piše o Novačanovi republikanski stranki, da jo je ustanovila — vlada, da bi pod krinko republikanstva vodila boj za oslabitev klerikalcev. Na prvi pogled se zdi čudno, kako so prišli klerikali do tega sklepa, v resnici pa je to čisto logičen zaključek njihove ideologije. Klerikali so sami koritarji, ki spreminjajo svoje nazore in čustvovanja po situaciji; kadar so v opoziciji, to se pravi, kadar niso pri koritu, so revolucionarji, avtonomisti, separatisti in celo republikanci, ko pa pridejo v vlado, to se pravi po njihovi terminologiji do korita, so najlojalnejši državljanji, patrijoti, centralisti in monarhisti. Ker sodijo po sebi vse druge, zato sklepajo tudi o Novačanovih republikancih, da so podkup-

Ostale pa so njegove pesmi, ki leže sedaj pred nami v lični knjižici. Po svoji razvrstitvi in po vsem nas precej spominjajo na istotako posmrtno pesmi mladega hrvatskega pesnika Vidriča, ki je istotako kakor Zbašnik, postal žrtev krvoločnega boga Marsa, sovražnika Apolona in njegovih modric. O Vidriču se sedaj Hrvatje pripravajo, ali je bil pesnik ali ni bil. O Zbašniku se mi ne pripravamo; kako pa naj bi se tudi, saj je malokdo vzel v roke njegove pesmi, saj jih malokdo pozna. — Nezanimanje slovenske javnosti za našo literaturo, je po vojni še večja nego je bilo pred njo. Kdor pa je prečital Zbašnikove pesmi, mi bo pritrnil, ako povem, da je bil pesnik in da bi se bil še krasno razvil, če bi ga ne bila pobrala tako rano kruta smrt. Bil je pesnik, čeprav nosijo njegove pesmi na sebi po veliki večini še znake začetništva. Toda ne slabega začetništva, ako bi trdil nasprotno, bi mu delal krivico. Bil je pesnik, a še ne razvit cvet, ki je iskal še pri drugih, ker še ni bil prepričan, da ima sam v sebi dovolj moči. Tipal je krog sebe in pri tem tpanju so mu prišli pod roko skoro vsi slovenski pesniki, posebno pa Zupančič, Kette, Murn, Golar, Petruška pa tudi Gruden in drugi še mlajši, ki so

ljeni od vlade. Sicer pa bi bilo bolj pametno, da bi se objeli med seboj, kajti »Gleich und gleich gesellt sich gern...« itd.

* Imenovanje novih velikih županov bo glasom najnovejših vesti izvršeno že ta mesec. Veliki župan na sedežu dozrajne pokr. uprave bo prevzel likvidacijo pokr. uprave.

* Sestanek Zveze narodov. Dne 11. t. m. se sestane v Ženevi svet Zveze narodov k osemnajstemu zasedanju, katero bo vodil španski zastopnik Quinones de Leon. Na dnevnem redu zasedanja se nahajajo interpretacije čl. 389 versailske mirovne pogodbe, odnosnih holandskih delegatov napram tretji internacionalni delavski konferenci ter kompetenca internacionalne delavske organizacije v poljedelskem delu. Poleg tega pridejo na dnevni red še: predlog norveške vlade, da se osnuje preiskovalna komisija za gladna področja v Rusiji, prošnja albanske vlade, da Zveza narodov imenuje gospodarske strokovnjake, ki naj predložijo načrte za eksploatacijo prirodnih bogastev zemlje, več vprašanj glede svobodne države Gdanske, vprašanje zaščite manjšin v Albaniji, Estoniji, Lotiški, Litvi in Poljski ter ako ne pride prej do sporazuma med Jugoslavijo in Italijo tudi vprašanje izvedbe rapallske pogodbe, kar bo v tem slučaju gotovo najzanimivejša in najvažnejša točka.

Dnevna kronika.

— Tretja obletnica smrti junaka Malgaja. Dne 6. t. m. preteče tretja obletnica smrti znanega boritelja za svobodo Koroške, Franja Malgaja. Njegovo ime je v ozki zvezi z dogodki na Koroškem l. 1918—1919. Takoj po prevratu so ga poklicali Slovenci Mežiške doline, da jih zaščiti pred neredom in poplavo vojaštva, ki se je valilo čez Koroško z italijanske fronte. Uradi so odpovedali, brezvestneži pa so začeli ropati trgovine, premožnejše posestnike itd., tako da je bilo v 2 dneh napravljeno za 4 milijone kron škode na zasebnem premoženju. Zaman so domačini klicali na pomoč, dokler se ni odzval nadporočnik Malgaj in dne 5. novembra 1918. po noči dospel s 40 vojakmi, večinoma iz Malgajevoga rojstnega kraja — St. Jur ob Juž. žel. — v Guštanju. Med tem so nemški vojaki zasedli Mežico in Črno. Malgaj je s svojo hrabro četo jih pognal nazaj v Celovec in očistil Mežiško dolino celovških tolp. Pozneje je ojačil svojo četo s Srbi in slov. prostovoljci ter zasedel še Pliberk in Velikovec. Vršili so se krvavi boji, a neustrašeni Malgaj je bil zmagovalc. Takrat bi bil moral kreniti tudi proti Celovcu. Bila je to vroča želja njegova in njegovih tovarišev, a bilo jih je premalo. Če bi imeli takrat v Narodni vladi v Ljubljani dalekovidnejše in energičnejše ljudi, bi bil Malgaj v Celovcu to, kar Maister na štajerski meji in koroško vprašanje bi imelo na mirovni konferenci čisto drugačno podlago. Medtem pa so se koroški Nemci ojačili in položaj je bil ta-

objavljali komaj svoje prvence. In njegove pesmi nosijo na sebi vplive vseh teh, ki so mu prišli pod roko.

V edini oceni njegovih pesmi, ki je izšla v »Jutru«, sem čital med vrstami nekako očitane epigonstva, ne naravnost, indirektno, morda komaj zaslučeno. Jaz priznavam odkrito, da kažejo Zbašnikove pesmi precej, če hočete ravno ta izraz »epigonstva«, toda ne le Zupančiča, katerega vpliv se kaže v »Zarkih«, v »Fantovski« itd., nego tudi Murna v »Kmetijskih pesmih« in v mnogih drugih, dalje Golarja in Petruške v nekaterih pesmih iz narave in v nekaterih ljubavnih, Ketteja v gazelah in v »Confiteorju«, Grudna v »Spominu«, mlajših v »Nedeljski pesmi« itd. Toda kdo je tega kriv? Zbašnik sam ne toliko. Kriva je tista šablonska mera predvojnih urednikov naših literarnih mesečnikov, ki je napravila iz vse generacije naših mlajših (ne najmlajših) pesnikov Zupančičeve epigone, s tem da je primerjala vse doposlane pesmi po Zupančičevem kultu in aprobirala le one, ki so mu odgovarjale, druge pa zavrgla. Mlad pesnik pa piše predvsem za to, da se njegove stvari objavijo. Ker hoče to doseči, se mora podvreči meri urednikov in pesniti tako, kakor zahteva ta

koj neugodnejši. Dne 6. maja 1919. se je izvršil nepozabni napad Nemcev na slovensko Koroško, črni dan v zgodovini našega naroda. Malgaj se je boril z levjim odporom in istega dne ob 3. uri popoldne padel na Tolstem vrhu pri Guštanju. Pokopali so ga Nemci v Guštanju. Čez par tednov so se naši vrnili in prva pot jim je bila na Malgajev grob. Tu je ležal simbol koroške tragedije. Malgajev svetli vzor je bodril sobojevnike k nadaljnim borbam. Njegovo ime je postalo popularno. Pliberk je dobil Malgajev ulico, po njem so se imenovala društva itd. Odbor za Malgajev spomenik na Koroškem in v St. Jurju je poskrbel za prenos njegovega trupla iz Guštana v St. Jur ob juž. želez., rojstni kraj mnogih vrlih narodnjakov. Malgajev dan je bil 26. okt. 1919. ko so ga položili v drago domačo zemljo. Ta dan so mu na rojstni hiši odkrili spominsko ploščo, ki nosi tudi te besede: »Junak živi, da umre, umre, da živi od rodu do rodu, rojakom v ponos, domovini na slavo«. Tu še živi njegova 80-letna mati. Brat Josip je kot železniški uradnik ponesrečil na vlak, starejši brat Ivan je železniški nadrevident v Mariboru. S ponosom zro na koroškega junaka njegova ožja domačija, s pieteto in hvaležnostjo se ga spominja ves naš rod. Zlasti ostane Malgaj v spominu koroškim bratom prav posebno pa še Mežiški dolini, kateri je prinesel prvo plamenico svobode in ki jo je rešil za svobodno, zjedinjeno domovino. Čimbolj se bodo odmikali časi koroških bojev, tem svetlejša in bolj legendarno bo ime mladega junaka, ki je daroval svoje življenje za nacionalni ideal, za svobodo celokipnega naroda.

— Tako je prav! Svoječasno se je Mohorjeva družba hudo branila očitanih, da je klerikalna politična ekspoziura, čeprav se je dalo po raznih znakih sklepati na to. Sedaj pa čitamo v »Straži« v pozivu te družbe na nabiranje udov med drugim tudi sledeče: »Pomislimo na velik in dober vpliv krščanskih knjig, ki se ga ljudstvo jasno niti ne zaveda. Pomislimo na preobilo število Cerkev nasprotnih, povsod razširjenih knjig in knjižic, listov in časnikov. Pomislimo, da je družba obenem cerkvena bratovščina z duhovnimi milostmi. S knjigami mohorskimi širimo kraljestvo beže in zatiramo vsaj po malem moč satanovo.« Tako je prav! Sedaj vsaj vamo pri čem smo.

— Radič se boji sodišča. V »Hrvatškem pokretu« od 22. aprila 1914 je izšla notica »Radič se toži«, radi kateri se je čutil Radič, kateremu se je očitano krivo pričevanje pred sodiščem, užaljenega ter je vložil proti odgovornemu uredniku »H. P.« tožbo. Zastopal ga je znani narodni izdajalec dr. Sachs. Zadeva se je vlekla vse do sedaj in bi se bila imela glavna razprava, pri kateri je odgovorni urednik »H. P.« nameraval doprinesiti dokaz resnice, vršiti dne 2. t. m. Dočim pa je odgovorni urednik poslal k razpravi svojega zastopnika, se Radič ni odzval vabilu in tudi zastopnika ni poslal.

Radivoj Rehar:

Francé Zbašnik.

Skoro neopaženo je prišla med nas pred par meseci drobna knjižica »Pesmi« Franceta Zbašnika, katero nam je izdala agilna Tiskovna zadruga v Ljubljani. Kdo je ta Francé Zbašnik? Ni ga več! Vzela nam ga je ona neizprosna svetovna vojna, ki je požela toliko naših še nerazvitih cvetov bodočnosti: Padel je na italijanski fronti; krije ga tuja tirolska ruša. Kdo je bil? Dijak, gimnazijec. Mlad je bil še, trojen komaj l. 1897. v Ribnici na Dolenjskem, tam v bližini onih krajev, ki so nam dali nekoč Levstika in Stritarja. Dopržil je gimnazijo, a mesto da bi stopil v življenje, kjer bi se razvil, izpopolnil, dvignil, je moral stopiti v vrste bojevnikov za Habsburški imperijalizem, s katerimi je odkorakal v prerano smrt. Koliko nadbudnih mladeničev nam je že pobrala neizprosna smrt! Ketteja, Murna, Premka, toda ti so umrli s kaljo boleznij v prsih. Zbašnik je umrl krepk zdrav, umrl je nasilno smrti in zato je njegova usoda še mnogo bolj tragična kakor pa onih, ki so šli pred njim, ne da bi dočakali tiste rože iz mraka, ne da bi dopeli tiste pesmi hropenja. Umril je,

mera. Toda kako naj pesni? Edino na ta način, da vzame v roke pesmi onih, ki so »priznani« ter se jim skuša s svojimi kolikor mogoče približati. To pa mora roditi epigonstvo. Oni, ki so oblačili in vedrili pred vojno na našem slovenskem Parnasu, so bili celo srečni, če so koga privedli na to zgrešeno pot. To je resnica, katere doslej še nihče ni povedal odkrito in to je krivó, da smo dobili mi Slovenci v zadnjih dvajsetih letih toliko Zupančičkov. Danes je v tem oziru, hvala bogu, drugače in zato kaže naš razvoj tudi res napredek.

Zbašnik je imel čvrsto pesniško silo. Toda niso je opazili, ker njegove pesmi niso odgovarjale njihovim meram, zato jih niso objavljali in Zbašnik je bil v obupu prisiljen stopiti na pot posnemanja n oponašanja. Vendar pa so nekatero njegove pesmi, ako jih premostrivamo s tega stališča, naravnost krasne in tudi krepke, že njegov »motto« je čvrst:

Prišel trenutek — snel sem krinko obraz, pokazal svetu v vsej goloti lastni »ja sedaj naj zgrabi kamen, stopi naj prej in ga zažere vame, kdor je farizej!

radi česar je bilo postopanje proti od-
govornemu uredniku »H. P.« ustav-
ljeno. Radič se je očividno zbal, da bi
se tožencu posrečilo doprinesiti dokaz
resnice, zato se je lepo potuhnil ter ni
prišel k razpravi. Zanimivo pri celi
zadevi pa je posebno to, da fungira v
sednih spisih kot zastopnik »predsed-
nika hrvatske seljaške republike« še
vedno znani izdajalec dr. Sachs.

— **Skrajna zanikarnost.** Pred par
dnevi smo dobili iz Bosne vrnjeno ne-
dnevno pismo, na katerem je bil prilepljen
vijoličast listek »Unbekannt — Incon-
nue«. Mislili smo, da se je to zgodilo na
slučajno in v Bosni. Sedaj pa nam po-
šilja nek naš prijatelj drugo pismo,
katero je prejel vrnjeno iz Dobrave
pri Celju in tudi na tem stoji istotak
vijoličast listek »Unbekannt — Incon-
nue«. Po treh letih osvobođenja misli-
mo, da bi že bilo čas, da bi se ne lepi-
lo na pisma po naših jugoslovanskih
poštah več nemških lističev. Zaenkrat
smatramo tako postopanje naših pošt
še za zanikarnost, če pa se bo nadalje-
valo, ga bomo morali smatrati za izzi-
vanje. Pozivamo poštna ravnateljsva,
da vendar že enkrat pomčejo v koš
razno avstrijske spomine. Skrajni čas
je že za to.

— **Vedno dalje od boljševizma.** Ka-
kor poročajo »Berlinske Tidende« je
sovjetska vlada dovolila privatnikom
da smejo imeti neomejene količine zla-
ta, srebra, platina, biserov in kovane-
ga denarja. Istotako je dovoljena zopet
tudi svobodna trgovina s temi pred-
meti.

— **V aferi Ristić - Hribar** je vlada
avedla preiskavo, katero vodi minister
za notranje zadeve.

— **Sijajen shod v Postojni.** V ne-
deljo se je vršil v Postojni sijajno ob-
iskan shod notranjskih Slovencev v
Italiji, katerega je sklical rimski po-
slanec Lavrenčič ter Zvoza slovenskih
županov. Shod se je vršil v znamenju
protesta proti zapostavljanju sloven-
skega jezika pri sodnijskih in pošt-
nih uradih v Julijski Krajini. Sprejetih
je bilo več tozadevnih resolucij.

— **Letna skupščina glavne podruž-
nice Jugoslovanske Matice v Zagrebu.**
V nedeljo se je vršila v Zagrebu ob
lepi udeležbi letna skupščina glavne
podružnice Jugoslovanske Matice v
Zagrebu. Iz poročil je razvidno, da
ima zagrebška podružnica J. M. 17 po-
družnic ter da je v teku lanskega leta
izdala za ogroženo ozemlje izven na-
ših državnih mej skoro 3 milijone K.
Iz poročila tajnika je razvidno, da ima
J. M. v vseh ozemljih naše države lep
napredek. Glavne podružnice J. M. se
nahajajo razen v Zagrebu še v Ljub-
ljani, v Beogradu, Osijeku, Splitu in
Sarajevu, v kratkem pa se osnujeta še
dve novi in sicer v Skoplju ter na Če-
tinju. J. M. bo v kratkem razširila
svoje delovanje tudi na Bursko ter na
Južno Ameriko. Znatne podpore je
dobila J. M. tudi iz Amerike, posebno
iz San Franciska 2882 dolarjev.

— **Prvi maj v Julijski Krajini.** V
Julijski Krajini je prvi maj potekel

Enako smel je bil v presojevanju
ne le svoje okolice, nego nas vseh,
splošnih slovenskih predvojnih raz-
mer, zato si je tudi upal zapisati:
Priznajmo — saj nikomur ni več skrito!
da smo sentimentalni Pieroti,
priznajmo, da smo smežni Don Kihoti,
naš najsvetejši ideal — korito!

Poglobil se je tudi v življenje, šel
je dalje, nego bi pričakovali od tako
mladega fanta ter napisal v spomin-
sko knjigo gospodični S. K. tole pesem:
Kaj res le prazne neutešene sanje
in neizpolnjeno le-hrepenenje
in koncem koncev žalostno kesanje —
kaj drugače ničesar ni življenje?
Kaj res našemljene smo harlekini,
ki si v obraz med sabo pljujemo
ob mesečnih nočeh vzdihujemo?
O ne! Mi vsi življenje gledamo
kot morje — le na njega površini
le pene — a se ne zavedamo,
da tisoč biserov spi v globočini!
Sovraži svet in nad njim triumfiraj,
toda življenje iz vse duše ljubi;
s ponosnim čelom tujo moč preziraj
in vere vase nikdar ne izgubi!

Višek njegovih pesmi pa tvori ne-
čuvno elegija »Materič«:
Mati: moja misel roma tja do bele kože,
mati, mati: moja misel se po tebi joče!
Snoči veter se pod mojim oknom vstavil,

še primeroma mirno, vendar pa je bilo
tudi nekaj izgrediv, celo krvavih. V
Trstu je bil dopoldan ranjen neki ko-
munist. Ranili so ga vojaki, ki so do-
bili nalog razgnati shod na prostem,
ker so imeli komunisti dovoljenje zbo-
rovati le v zaprtem prostoru. V Ločni-
ku pri Gorici je prišlo do spopada med
fašisti, ki so se vozili na kolesih skozi
vas ter med domačimi komunisti. Ko-
munisti so fašiste nagnali, toda ti so
se pozneje vrnili iz Gorice ojačeni in
oboroženi s samokresi in z bombami,
toda tudi komunisti so se pripravili.
Vnela se je prava bitka, ki je končala
s porazom in begom fašistov. Ranjen
ni bil nihče. V Piranu pa je prišlo do
spopadov med fašisti in republikanci.
Fašisti so republikance pregnali, vdrli
v njihov lokal ter ga razdejali. Ranjen
tudi tu ni bil nihče.

— **Zgradba javne bolnice v Mežiški
dolini.** Dne 26. aprila se je vršil pri-
okrajnem glavarstvu v Prevaljah sesta-
ni zastopnikov industrije, občin in de-
lavskh korporacij iz cele mežiške dol-
ine, na katerem so se posvetovali glede
zgradbe javne bolnice v Prevaljah. Izvo-
lil se je 12-članski akcijski odbor s pre-
sednikom okrajnim glavarjem Kalknom,
ki vodi vse predpriprave za zgradbo nu-
jno potrebne bolnice, katero dosedaj
v Mežiški dolini z razvito industrijo zelo
pogrešamo. Ker je tudi vlada obljubila
svojo pomoč, je upati, da bo načrt bol-
nice kmalu uresničen.

— **Grobovski most čez Savinjo** pri
Sv. Petru v Sav. dol. je avstr. vlada
med vojno dala podreti in napraviti
provizoričen most, ki je danes v tak-
kem stanju, da se vsak dan pričakuje
katastrofa in velika nesreča. Savin-
čani so se že dolgo borili za to, da dr-
žava postavi nov most, ker leži ob dr-
žavni cesti. Minister za javna dela je
v seji fin. odbora 4. t. m. izjavil, da
je zahtevala za zgradbo novega mostu
2 mil. dinarjev kredita. Upati je to-
rej, da se zgradba v doglednem času
prične.

— **Telefonska centrala** se je otvorila
6. t. m. v Št. Pavlu pri Preboldu.

— **Usoda jugoslovanskega dezertar-
ja.** Hrvatu Pavlu Ljutiću se je pri-
studilo vojaško življenje, zato mu je
dal slovo ter jo popihal čez mejo v Ita-
lijo, v Trst, z namenom da se prepelje
od tam v Ameriko, kjer ni vojaške ob-
veznosti. V Trstu je hodil nekaj časa
semtertja, išoč dobro dušo, ki bi mu
pomogla do potrebnega potnega lista.
Prišel je v pristanišče ter se tam se-
znanil z mornarjem Amosom Gighi-
jem, katerega je naprosil, naj bi mu
navsetoval, kako bi prišel do potnega
lista za Ameriko. Gighi ni vedel, kaj
in kako, zato je poklical še tri svoje
tovariše ter jih vprašal za svet. Ti pa
niso bili v skrbeh, rekli so mu, naj jim
da 3600 lir, pa mu preskrbe potni list
in poleg tega še vozni list za ladjo.
Ljutić jim je seveda denar brez pomi-
slekov izročil in mornarji so se odpra-
vili po — »potni list«. Ko pa jih le ni
hotelo biti nazaj in ko jih tudi drugi
dan ni bilo, je naznanil celo zadevo po-

pa ni težko, o j preteško zgodbo pravil;
zgodbo tožno o solzah prelilih,
zgodbo o vzdihljajih vsemu svetu skri-
tih,
zgodbo težko, polno tisoč bridkih bo-
lečin,
a skoz zgodbo eno samo prošnjo: »Sin,
moj sin!»

Mati: moja misel roma tja do bele kože,
mati, mati: moja misel se po tebi joče!
Če se veter bode kdaj pri tebi ustavlil,
pa ti bode težko, o j preteško zgodbo
pravil:

zgodbo tožno o nočeh prečutih,
zgodbo težko o notranjih bojih ljutih,
kaj sem moral, kaj še moral bom pre-
stati,
a sk oz zgodbo eno samo prošnjo: »Ma-
ti, zlata mati!»

Mati: moja misel roma tja do bele kože,
mati, mati: moja misel se po tebi joče!
Nekatere pesmi, katere je urejeval-
lec Pavel Karlin sprejel v zbirko, pa
so še nedozorele ter bi bile prav lahko
izostale, posebno »Dolenjska«, »Kmeč-
ka romanca«, »Magdalena«, »Krist in
prešestnica«, »Kmečka pratika« in še
par drugih. Pesnik, ki nam je dal
to pesmi, bi nam bil dal go-
tovo tudi še druge, še vse močnejše,
krepkejšje, toda legel je v prerani grob
ter utihnil za vedno.

liciji, ki je res izsledila »kupčevalce s
potnimi listi« ter jih vtaknila v za-
por, obenem pa je spravila na temna
tudi njega, ker hodi po Italiji brez do-
voljenja, čeprav je jugoslovanski dr-
žavljan. Mogoče je celo, da ga bodo
mesto v Ameriko, poslali izgonskim
potom nazaj v Jugoslavijo.

— **Prevzem popravljenih lokomo-
tiv iz Madžarske.** Posebna komisija
prometnega ministrstva je prevzela
danes prvi del lokomotiv, ki so v po-
pravilu na Madžarskem. Čez par dni
dospe tudi ostanek.

— **Zračni promet Pariz-Beograd-
Carigrad.** 5. t. m. se je vrnil iz Novoga
Sada v Beograd francoski vojni ataše
Degoy, ki že dalje časa biva v naši dr-
žavi ter vodi predpriprave za otvori-
tev zračnega prometa med Parizom
in Carigradom preko Beograda. V No-
vem Sadu se je pogajal v zadnjem ča-
su s poveljnikom naše aviatike, ki bo
na tem prometu udeležena. V Novem
Sadu se je nameravalo zgraditi posebn-
no letališče; pozneje se je ta načrt o-
pastil ter se bo gradilo v Beogradu.
Promet bo brzkone že v poldrugem
meseču otvoren ter bo vodil preko
Carigrada, Beograda, Budimpešte, Du-
naja v Pariz. Vožnja iz Beograda v
Pariz bo stala po dosedanjih kalkula-
cijah približno 600 frankov. Vozne
listke bo izdajala pisarna »Reke« v
Beogradu.

— **Zanimiva vremenska statistika.**
Cel mesec april je bil le pet dni brez
dežja. Šest dni je snežilo ter je enkrat
obležal sneg cele tri dni. Tudi maj ne
obeta nič boljšega. Prvi maj je pokril
vso hribe globoko v dolino s snegom.

— **Najvišjo hišo v Avstriji** zgrade
še to leto v Inoststu; imela bo 11 nad-
stropij ter bo torej še za eno nadstrop-
je večja nego palača Centralne banke
v Beogradu.

— **Nemško časopisje v Rusiji.** Ka-
ko zelo se je sovjetska vlada vedno
trudila, da oživi agitacijo med Nemci
v Rusiji, priča dejstvo, da je v nem-
ških pokrajinah izdajala službeni list
v nemškem jeziku. Razen že obstoječih
nemških službenih listov v Moskvi,
Omsku in Rizi je pričela vlada sedaj
izdajati nemške liste tudi v Barkovu
in Baku. V kratkem bo začel v Moskvi
izhajati nemški list, ki bo centralno
glasilo ruskih Nemcev. List bo izdajala
organizacija nemške narodne manj-
šine.

— **Poljska ne odpusti vojakov.** Po-
poldanska izdaja lista »Der Tag« po-
roča iz Varšave: Ravnokar je bila
razglašena naredba, da se odpust let-
nikov 1899 in 1900 za več mesecev od-
godi. Po poročilih istega lista iz Mos-
kve je litvinska vlada odredila mobiliz-
acijo letnikov 1896 do 1901.

— **Nova bolezen spavanja.** V sever-
ni Ameriki je umrla nedavno neka
ženska na dosedaj še popolnoma ne-
znani vrsti bolezni spavanja. Kmalu
na to je na tej bolezni zbolelo še več
oseb in ne dolgo je bila nasebina oku-
žena. Zdravniki so trdijo, da bi raz-
tolmačili ta popdihoma nov pojav.

— **Prodaja starih vojaških tovornih
vozov in posameznih delov istih.** Ko-
manda Dravske divizijske oblasti v
Ljubljani naznanja, da se bo vršila v
času od 15. do 20. maja t. l. vsaki dan
ob 9. uri predpoldne pri Ubojnem
slagalištu na ljubljanskem polju licit-
acija starih vojaških tovornih vozov
in posameznih delov istih. Predmetni
oglas je v pisarni trgovske in obrtne
zbornice interesantom na vpogled.

Dopisi.

Jarenina. Naša podružnica Jugosl.
Matice je pokazala na občnem zboru
kaj lepe uspehe. Razpečala je več sto
društvenih razglednic in narodnih znamk,
društvenih članov je imela v preteklem
letu 30, novih pa je pristopilo 10. Čast
zavednim Jareninčanom, ki tako vilo
razumevajo prevažno nalogo »Jugosl.
Matice«. Dobra, skrbna mati sledi z za-
lostjo v srcu svojemu otroku v tujini
in je z vso dušo pri njem. Tako spremlja
»Jugoslovanska Matica« s strbjo in
tolažbo svoje po zemljelačnem Italijanu
ugrabljene ji otroke tam preko v ne-
odrešeni domovini in pripravlja pot, po
kateri se vrnejo zopet nazaj v njeno
materno okrilje. Kdor ne podpira Jugo-
slovanske Matice ali celo dela ovire,
ta nima ali srca, ali nima možgan.

Jugosl. Matica ne pozna strankarstva,
ona je blažilna vez za vse Slovence, za
vse Jugoslovence, ona nudi dobrodejno
priliko, da se lahko srečajo sicer poli-
tični nasprotniki s prijaznim, dobro-
hotnim pogledom, ki odpira pot k
srčni kulturi in ta nam je dandanes
potrebna kakor vsakdanji kruh. Kdor
še ni ud, pristopi!

Čerkije na Dolenjskem. Namestnik
božji, propovednik vere, ljubezni,
usmiljenja in odpuščanja je naš žup-
nik Jakob Žust. Od zločinske roke za-
boden, je izdihnil mlado življenje
Martin Jurešič, žrtev krvne osvete —
član sokolskega društva, veselje in na-
da svojih roditeljev, pošten in znača-
jen fant. In ker je bil član Sokola, mu
niso peli domači zvonovi, ker je bil
član Sokola, je sklenil župnik, naj se
pokoplje brez križa in brez molitve.
Kakor Judež Iskarjot je bežal za časa
pogreba Jakob Žust v nevihti čez pol-
je, saj se je zavedal, da je izdal vero
ljubezni, da je izdal Gospoda; nagrob-
ne molitve pa je molil sokolski staro-
sta s povzdignjenim glasom (sram naj
bo naše duhavne); tako je narod glas-
no izrekel svojo sodbo. Med govorom,
s katerim se je Sokolstvo od svojega
brata Martina poslovilo, ni ostalo su-
ho nobeno oko, vse ljudstvo je glasno
zaihtelo in mu pokazalo tisto sveto lju-
bezen, ki mu je še čez grob odrekel
njegov župnik. Brat Martin, počivaj
v miru — do Tebe ne seže več sovra-
štvo Tvojeega dušnega pastirja! Vi pa,
gospod župnik, vedite, da je zapisano:
»Ne sodi, da ne boš sojenik«

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure
Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do
19. ure.

O šolski reformi na Češkoslovaškem.

Pri nas je sedaj aktualno vpraša-
vanje šolske reforme. O tem se mnogo
razpravlja v časopisju in na učiteljs-
kih zborovanjih. Vprašanje je ne-
dvomno važnega pomena, saj je vzgo-
ja temelj urejenega družabnega in za-
selbnega življenja. Brez dobre vzgoje
ni dobrih državljanov, in če nima dr-
žava vzgojenih državljanov, je vse za-
konodajno in kulturno delo zgrajeno
na pesku. Češkoslovaška istotako izde-
luje nove šolske zakone. Tamošnje raz-
mere dopuščajo, da šolska reforma po-
seže globlje in temeljitejšo v vzgojo
kakor pri nas. Vzlic temu pa je refor-
ma češkoslovaške šole tudi za nas do-
ber zgled, zato prinašamo izvleček iz
izvajanj poslanke gospe Purkynjove
»Maly školsky zakon« v 117. števil. »N.
Listu.«

Po vladnem načrtu se uvede v vsa
šole novi učni predmet: državljanska
moralka. Pojem tega predmeta je zelo
širok, ker vsebuje vsa pravna načela,
ki jih je tekom stoletij sprejelo kultur-
no človeštvo in h katerih priznanju in
sprejetju mora biti usmerjena vzgoja
mladine.

Nadalje določa novi šolski načrt te-
meljitejšo telesno vzgojo in pouk o
praktičnem življenju. Kako se je do-
slej v tem oziru grešilo na mladini,
sploh ni treba opisovati. Uvedeno je
tudi ročno delo za fante. V tem nam
lahko služijo za vzgled švedske šole s
svojimi vzornimi delavnicami za deška
ročna dela.

Največji in res najgloblji napredek
osnovnega šolstva na Češkem pa je u-
peljava obiljatega nadaljevalnega
pouka za mladino od 14. do 16. leta, ko-
likor neobiskuje drugih učnih zavod-
ov. Ta predlog je stavila baš poslan-
ka Purkynjova. V parlamentu so bila
mnjenja o njem razcepljena. Nekateri
so sodili, da je to najpogubnejši pred-
log o reformi osnovnega šolstva, dru-
gim pa je bil pretiran in neizvedljiv
glede na finančna in upravna sred-
stva. Kakor hitro pa je zahtevala, naj
bi te šole postale integralni del ljud-
skih in meščanskih šol, so odpadli vsi
finančni pomisleki, ker so takoi bile

na razpolago učne moči in učilišča. Predlog je tem lažje izvedljiv, ker na Češkem cela vrsta učiteljev in učiteljic nima polnega števila učnih ur, kakor ga predpisuje zakon in bi torej v mnogih slučajih odpadlo honoriranje nadurnega pouka. Predlagateljčin osnutek določa za nadaljevalno šole 120 učnih ur na leto. Nobenega dvoma ni, da bo uvedba obveznih nadaljevalnih šol imela velikanski pomen za kulturo in нравnost naroda, za rodbinsko življenje, telesno in duševno vzgojo otrok itd.

Uvedba nadaljevaln. pouka je pereče potrebna tudi našemu šolstvu. Pri nas šola zapusti otroka v najvažnejših letih; marsikatera vrednota, ki jo je bila dosegla z napornim prizadevanjem dobrega učitelja — pedagoga, propade predno se je mogla razviti in dobiti življenjsko moč v notranjosti dotičnega individuija. Ne vemo, koliko se pri nas razmišlja o tem, treba pa je, da postavimo tudi mi v program šolske reforme one točke, ki jih bodo v dohodnem času izvedli napredni češki vzgojitelji.

Vredno je omeniti tudi to, da se bo na Češkem izpremenila norma o sistematiziranju učiteljskih mest. Dosedaj se na deških šolah niso definitivno nastavljale ženske učne moči. Odslej se bo to izpremenilo na podlagi enakopravnosti obeh spolov; merodajna bo edinole kvalifikacija. Vodilna mesta na dekliških šolah bodo poverjena ženskam, na deških šolah moškim učnim močem, na koedukacijskih pa je dopuščena svobodna konkurenca. Na deških šolah bodo poučevale tudi učiteljice, na dekliških tudi učitelji. Šele v praksi se bo pokazalo, kakšen vpliv bo imela ta reforma na učne uspehe.

JDS.

Demokratski družabni večer v Mariboru je 10. junija v obeh zgornjih dvoranah Narodnega doma. Poleg predavanja vseuč. prof. dr. Ilešiča iz Zagreba »o pomenu Maribora v naši jugoslovenski zgodovini« bo raznovrstna zabava.

TELOVADNA AKADEMJA

Sokolskega društva v Mariboru

v soboto 6. maja 1922 ob 20. uri v Narodnem domu.

Mariborske vesti.

Maribor, 6. maja 1922.

m Zagrebško akademično pevsko društvo »Mladost« v Mariboru. Glasbena Matica poroča, da priredi v soboto, dne 20. majnika akademično pevsko društvo »Mladost« iz Zagreba v Götzovi koncertni dvorani vokalni koncert. Je to eden najboljših pevskih zborov v Jugoslaviji, ki je koncertiral s sijajnim uspehom na Poljskem, Češkoslovaškem in priredi letos koncertno turnejo v London. Zbor šteje 45 članov pevcev. Naša dolžnost je, da jih enako gostoljubno sprejmemo, kakor smo sprejeli druga slovanska pevška društva. Prosimo vse one, kateri zamorejo za en dan prenočišče odstopiti pevcem, da to javijo Glasbeni Matici ali pa g. Devu.

m Za klavirski koncert, ki se vrši v soboto, dne 13. tm. v Götzovi dvorani, vlada po mestu veliko zanimanje. Pri koncertu sedelujejo priznani graški umetniki in bo koncert res nudil umetniški užitek. Da bo obisk vsakomur omogočen, je določena izredno nizka vstopnina in sicer: Sedeži v parterju: 1.—6. vrsta 20 Din., 7.—12. vrsta 15 Din., 13.—17. vrsta 10 Din., balkonski sedeži 10 Din., stojišče 3 Din., dijaške vstopnice 1.50 Din. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Zlati Brišnikovi v Solski ulici. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo toli potrebne autoturbinske brizgalne ki bo stala več milijonov, je z ozirom na nizko vstopnino želeli polnoštevilnega obiska, da se na ta način podpre človekoljubna akcija gasilnega društva.

m Svečana otvoritev ambulaterija PTL. Odbor PTL je na svoji včerajšnji seji sklenil, da se vrši otvoritev ambulaterija na svečan način. Svečanost se bo vršila prihodajo nedeljo, dne 14. tm. ob 10.30 v veliki kazinski dvorani. Otvoritveni govor bo imel predsednik PTL okrajni glavar g. dr. Lainšič. Nadalje bodo govorili župan g. Grčar v imenu mestne občine, zastopnik »Zdravniškega društva« v Mariboru, ki je prevzelo protektorat PTL. Na koncu bo govoril še g. docent dr. Matko o koristi in škodljivosti solnčne kopeli. Nato se vrši ogled ambulaterija v Stolni ulici št. 5. Na svečanost so vabljeni zastopniki centralne vlade, pokrajinske uprave društva ter vsi pospešitelji in prijatelji Lige.

m Za žarkovno terapijo ambulaterija PTL so nadalje še darovali: obitelji Rudolf Miloš in Ljudevit Gnuš, restavratiji Ivan Friedl, Gjuro Valjak, nadalje trgovca Alojzija Suher z gđ. Zinko Mayerseidlovo, Jožefa in Marija Lorber, obitelji Berta in Vilko Berdajs z obitelji Ciril in Natalija Tome, nadalje Vinko Kührar z Viljemom Weissom po 4000 Kron; ravnatelj Plaskan in Alojzija Mally, Miloš Gnuš in Ivana Schwarzova po 2000 K; Karl Kresnik, Julij Gripa in Aleksander Starkl po 1000 K; obitelj Zupančič skupno z obitelji Burkhardtovo in notar Firbas po 800 K; Franjo Trestner, Miloš Oset, R. Polak, N. Brevec, M. Sesler, F. R. Kurinač, Ing. Mense, Jos. Antloga, Lavra Novakova po 400 K. Vesel pomanjkanja prostora številnih manjših darov ne moremo imena navesti. Zbirka za nabavo višinskega solca in dodatnih aparatov je že dosegla visoki znesek nad 60.000 K. Odbor PTL si šteje v častno in prijeto dolžnost, da zamore vsem imenovanim in neimenovanim darovalcem izreči najiskrenejšo zahvalo. — Z ozirom na nepričakovano darežljivost, posebno naših trgovskih in obrtnih krogov, ki so pokazali vso razumevanje za vzvišeno in nesebično nalogo PTL, je odbor na svoji včerajšnji seji sklenil, razširiti nabiranje darov tudi za nabavo Röntgenovega aparata, ki je najvažnejši pripomoček za določevanje diagnoze in zdravljenje tuberkuloznih. Odbor upa in pričakuje, da bodo mariborski krogi ta važen korak upoštevali in ostali PTL še nadalje naklonjeni ter jo, kakor dosedaj, podprli z izdatnimi darovi. — Odbor je sklenil na svoji včerajšnji seji, izdelati posebno spominsko knjigo, v kateri se bodo vsi darovalci lastnoročno podpisali. Knjiga ostane v ambulateriju, da se bodo tudi poznejše generacije hvaležno spominjale vseh podpiralcev in ustanoviteljev tega humanitarnega instituta.

m Predavanje v Ljudski univerzi. Sinoči je predaval v Ljudski univerzi g. Lic. Edvard Šimnic o islamu. Svoje predavanje je razdelil v tri dele: Moha med, koran in islamska religija. Predavanje je bilo izredno zanimivo in za mnoge poslušalca popolnoma novo. G. predavatelj, ki pozna islamski Orient iz lastnih studij, opazovanj in potovanj, je podal pestro sliko verskega življenja mohamedancev in zgodovino nastanka muslimske vere. Prečital je tudi par sur iz korana in pokazal na tabli arabsko pisavo. Predavatelju so bili poslušalci zelo hvaležni za njegova izvajanja ter žele, da bi ga videli še večkrat za predavateljsko mizo mariborske univerze.

m Slovenska čitalnica v Mariboru proslavi svojo 60-letnico v nedeljo 14. majnika po sledečem sporedu: V soboto 13. majnika ob 19.30 na čast došlim gostom v Narodnem gledališču izvirna noviteta »Kirke«, verižniška komedija. V nedeljo ob 10. uri v Narodnem domu ustanovni občni zbor odseka »Zveze kulturnih društev«. Po občnem zboru skupni obed v Narodnem domu. Ob 14.30 v Narodnem gledališču opera »Prodana nevesta«. Ob 19.30 proslava v gornjih prostorih Narodnega odma. Ker nimamo točnih naslovov posameznih društev, se lahko pripeti, da kako društvo ne dobi vabila, za to tem potom pozivamo vsa kulturna društva na udeležbo ter prosimo, da nam do 12. t. m. javijo, kdo pride kot zastopnik in s katerim vlakom. Kdor želi prenočišče, vstopnico za gledališče in obed, naj tudi to do 12. t. m. javi ter sporoči, katero gledališko predstavo želi posetiti. Odbor.

m »Najboljši in največji« slovenski list, ljubljanska »Jugoslavija« ga čisto prav pošteno polomi. Nedavno je poročala, da Landru noče prositi za pomiloščenje, čeprav je bil v resnici že zdavnaj ogabljen ter da se sestri Blažek nočeta ločiti, čeprav sta tudi že davno umrli. V današnji številki pa piše med mariborskimi vestmi, da je slavil te dni »dvajsetletnico svoje obrti znani mariborski brivec, priden narod delavec in agilen predsednik obrtnega društva g. Josip Novak.« Znani mariborski brivec, priden naroden delavec in agilen predsednik obrtnega društva, katerega misli »Jugoslavija«, pa se ne piše Josip Novak, ampak Fran Novak in tudi ni slavil dvajsetletnice on, ampak brivec Josip Novšak, čisto drug človek. Da, da, tudi pri prepisovanju iz »Tabora« ne gre brez glave, gg. pri »najboljšem in največjem« slovenskem listu!

m Klub jugoslovenskih rez. častnikov v Mariboru naznanja, da se vrši zaključno predavanje o pravih službah v četrtak dne 18. t. m. ob 20. uri v »Kmetški sobi« Narodnega doma. Predaval bo g. poručnik Pavlič. — Torek dne 9. tega m. ob 18. uri v Narodnem domu odborova seja.

m Tezno pri Mariboru. Kam v nedeljo? V nedeljo vsi na veselico pevškega društva »Zvon« v gostilni gosp. Rota na Tržaški cesti.

m Cirkus »Renlow«, ki je zadnje dni prirejal predstave v Ljubljani, prispe v kratkem v Maribor, kjer se nastani v Tomšičevem drevoredu. Cirkus »Renlow« nam je znan že iz lanskega leta kot izborni podjetje svoje vrste, letos pa nastopi s popolnoma novim programom in s še boljšimi artisti in konji.

m Prošnja za dve ubogi vdovi. V veliki bedi živita v Mariboru dve vdovi, ena z 2 bolnima otrokoma in ena s 5 otroci. Usmiljena srca se prosijo, da izroče podpore zanje v našem uredništvu, kjer so tudi imena obeh na razpolago.

m Za ubogi vdovi smo še sprejeli od neimen. gospe po 40 K za vsako vdovo, skupno 80 K, za kar ji izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Ob enem prosimo vsa plemenita srca, da ublažijo bedo nesrečnih otrok in vdov, bodisi z darovi v denarju, ali pa z obleko, živili in dr. Darila sprejema naše uredništvo, kjer so tudi naslovi obeh na razpolago.

m Izlet gostilničarjev in kavarnarjev v Radvanje. V ponedeljek 8. t. m. ob 3. uri pop. priredijo gostilničarji in kavarnarji izlet k gostilni Auderle v Radvanju, kamor se vabijo vsi člani s svojimi družinami vred. Gosti dobro došli! Godba lastna pod vodstvom kapelnika Hansa Möcha.

m Padec s kolesa. V petek dopoldne se je peljal limbuški župnik g. Andr. Bračič s kolesom čez državni most. Ko se je hotel izogniti nekemu pasantu, je zadel ob pločnik ter padel s kolesa. Pri padcu je zadobil na glavi globoko rano ter je moral pri rešilnem oddelku iskati pomoči, kjer so ga obvezali ter prepeljali z rešilnim vozom v Limbuš.

m Z doma je pobegnili dne 29. aprila enajstletni deček Karl Farič, stanujoč pri svojih starših v Koroščevi ulici št. 6. Fant je oblečen v modro obleko, ima črne nogavice in čevlje, ter kratko ostrizene, rujave lasi. Komur bi bilo o dečku kaj znanega, naj prijavi policiji.

m Prevarjeni kavalir. Fric Adler, mesarski pomočnik v Mariboru, je iskal zabavo v kavarni »Dravica«. Pogodil se je z natakarijo, da bi šla z njim in ji je zato takoj izplačal tisoč dinarjev. Adler je doma zaman čakal na sladko Dalilo. Ker je le ni bilo, jo je naznanil policiji zaradi goljufije. Zadeva je prišla končno pred okrajno sodišče, kjer pa je bila natakarija oproščena, ker je dokazala, da ni mogla izpolniti svoje obljube. Kavarno so namreč prezagodaj zaprli in ni mogla več iz hiše.

m Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v področju Maribora (z okolico) od dne 22. do 30. aprila 1922. Trebušni tifus: ostalo 0, na novo obolelo 0, ozdravilo 0, umrlo 0, ostane 0. — Skrlatinka: ostalo 6, na novo obolelo 1, ozdravelo 8, umrlo 0, ostane 2. — Davica: ostalo 2, na novo obolelo 3, ozdravelo 2, umrlo 0, ostane 3.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Opozarja se na razprodajo ostanov pri tvrdki Karničnik na Grajskem trgu št. 1. Glej oglas.

Pogreb M. J. Nerata.

Včeraj popoldne se je vršil na mestnem pokopališču v Pobrežju ob veliki udeležbi občinstva in šolske mladine pogreb šolskega ravnatelja Mihaela J. Nerata. Kot zastopnik višejega šolskega sveta se je udeležil pogreba nadzornik Gaberšek; v imenu Udruženja učiteljev Jugoslavije so spremlili pokojnika k zadnjemu počitku tajnik udruženja in ravnatelj Gus in Jelenc. Nadalje so se udeležili pogreba nadzornik Lichtenwallner kot zastopnik okrajnega šol. sveta, nadzornik Fink kot zastopnik mestnega šolskega sveta, nadzornik Flere v imenu ptujskega šolskega sveta. Kot zastopnik stranke JDS se je udeležil pogreba g. Pleskovič, nadalje g. Kejžar kot zastopnik Slovenske čitalnice, g. ravnatelj Novak kot zastopnik Dramatičnega društva, in še zastopniki raznih društev in korporacij, katerih član je bil pokojni. Korporativno se je udeležilo pogreba učitelstvo žen. učiteljica z ravnateljcem Voglarjem, učiteljski zbor krčevinske šole ter kompletno mariborsko in okoliško učiteljsko društvo. Na grobu sta se poslovila od pokojnika okrajna šolska nadzornika Lichtenwallner in Flere ter nadučitelj Pučelik. Šolski otroci in učiteljski pevski zbor sta zapela prekrasni žalostinki. Iz vseh krajev so prihitali znanci in prijatelji, da izkažejo zadnjo čast svojemu učitelju, voditelju in narodnemu buditelju. Bodi mu lahka zemlja domača!

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota, 6. maja »Prodana nevesta« Izv. abon.
V nedeljo, 7. maja »Cigan baron«, Izv. Ponedeljek 8. maja: Zaprt.
Torek, 9. maja: »Kirke«. Premijera Abon. A.

Iz gledališke pisarne. Opozarjamo p. n. občinstvo, da se je repertoar spreminil v toliko, da se v nedeljo, dne 7. maja mesto »Poljske krvi« igra opereta »Cigan baron«.

Kirke. V torek, dne 9. maja se vrši premijera sijajne izvirne slovenske komedije A. Remca »Kirke«. Delo ni le verna slika povojne dobe, temveč tudi odersko efektivno pisana komedija. Uverjeni smo, da bo nudila p. n. občinstvu poleg umetniškega užitka tudi obilo zabave.

Kultura in umetnost

x Mariborski umetniki na jugoslovenski umetnostni razstavi v Beogradu. Na pozive kluba »Grohar«, objavljen v listih se je doslej še priglasilo nekaj naših umetnikov, ki se nameravajo vdeležiti razstave v Beogradu o priliki kraljeve poroke, vendar pa se nekatere še pogrša. Zeleti bi bilo, da bi se prijavili tudi še ti. Klub »Grohar« je dobil te dni 2000 Din. podpore za pripravljala dela za razstavo. Na razstavi bo imel klub svoj lasten oddelek. O delih, katere razstavijo naši umetniki na tej razstavi, bomo pred odpošiljativjo spregovorili še obširneje. —

x V včerajšnji kritiki »Slinge« se pomotoma izostal podpis R. Rehar. Obenem je treba popraviti avtorja navedenega citata o sfingi, ki se zove pravilno Tomaž Carlyle in ne Carlila.

x Uspeh Jugoslovenke v Ameriki. Kakor poročajo ameriški listi se nahaja v Južni Ameriki na turneji jugoslovenska virtuoziinja na goslih ga. Iv. Konjović - Herec ter zanje velika uspehe. Listi jo ocenjujejo kot najboljšo violinistko izmed vseh kar se jih nahaja na turneji v Južni Ameriki.

x Jugoslovenski koncert v Pragi. Dne 20. majnika t. l. priredi praško pevsko društvo »Hlahol.« ki je znano iz lanske turneje po Jugoslaviji, v Smetanovi dvorani občinsko hišo v Pragi večer jugoslovenskih skladateljev.

ljev. Protoktorat nad koncertom je prevzel naš poslanik dr. Bogumil Vošnjak. Na programu so skladbe A. Dobroniča, Fr. Dugana, Il. Grgoševića, A. Foersterja, K. Konjoviča, A. Lajoviča, V. Lisinskega, D. Plamenca, Bož. Širole, J. Stolcera in I. Zajca. Koncert vzbuja v Pragi veliko zanimanja.

x Prosvetno delo v Julijski Krajini. Dne 29. t. m. se je vršil v Gorici velik koncert Zveze učiteljskih društev Julijske Krajine, pri katerem je nastopilo preko 100 pevcev in pev. Izvajali so večinoma Lajevčeve skladbe. Koncert je uspel v vsakem oziru sijajne. To je bila od okupacije do danes največja slovenska koncertna prireditev v Primorju. — Oder v dvorani DKD pri Sv. Jakobu v Trstu, katerega so fašisti pred nekaj dnevi požgali, bo kmalu renoviran, tako da bodo v nedeljo 7. t. m. že igrali opereto »Cigan baron«. — Minulo nedeljo je gostovalo šentjakobsko mladinsko društvo »Prosveta« v Postojni, kjer je vprizorilo rusko dramo »Volkovi« ter veseloigro »Tri sestre«. — V Studencem pri Postojni stoji na čelu prosvetnega dela tamkajšnje gasilno društvo. Pred letom si je zgradilo lasten dom z gledališko dvorano ter v tem času uprizorilo pet iger, in sicer: »Stari in mladi«, »Nemški ne znajo«, »Sreče je odkrila«, »Mlinar in njegova hči« ter »Finžgarjevo »Razvaline življenja«. — Nov slovensko-italijanski slovar pripravljajo profesorji (slavisti-romanisti) v Julijski Krajini. Delo hitro napreduje ter bo v doglednem času dovršeno. Izšlo bo v Trstu.

x »Trije labodje«. Izšla je 2. številka precnovane umetniško-literarne revije, ki jo izdaja naša najmlajša generacija. Revija urejajeta Marij Komančič in Josip Vidmar in je po obliki in vsebini odlična literarna pojav. Druga številka prinaša šest originalnih ilustracij slikarja Frana Tratnika na posebnih prilogah in v barvotisku. Objavljamo vsebino te številke: Oton Župančič. Veš kako raste hrast? (pesem). Joža Pogačnik: Pastirji. — Afroditia iz Knida. — Potepanti biseri. — Rdeče lilije. (Pesmi.) Zdenko Skalický: Večni brodar (pesem); Alojz Gradnik: Po poročni noči (pesem); Srečko Kosovel: Večerne misli. — Noč. — Ura poklica (pesmi). France Bevk: Judež (proza). Bartol Stante: Zidanje Babilona. (Odlomek iz drame.) Ciril Vidmar: Pričakovanje (proza). Vladimir Premru: Tetoviran obraz. — Ranjeni kumar. — Belo mesto (pesmi). Franc Ožbič: Novo življenje. — Pokop. — O obraz hrepenenja (pesmi). Silvester Škerl: Slovo od ladje (pesem). Stane Melihar: Nazaj k naravi (proza). Jos. Vidmar: Tri vrednote (esej). Fran Tratnik: Aforizmi. — Listek. — »Trije labodje« izhajajo šestkrat na leto. Celoletna naročnina 75 dinarjev, posamezna številka 15 dinarjev. Naroča se v Ljubljani, Stari trg 3-II.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Sokolstvo.

»Bratom in sestram, ki so došli od drugod v Maribor! Društvena pravila, veljavna za vsa »JSS« včlanjena društva zahtevajo, da se ima član ali članica, ki se preseli iz kraja v kraj, kjer obstojijo sok. društva, v novem kraju priložnosti tekom 14 dni in vršiti tam dolžnosti napram društvu naprej. — Kdor to opusti, prestane biti član sokolske organizacije. S tem preneha tudi pravica do mošnje sok. znaka. To je naš zadnji opomin! V najbližjem času bomo začeli izvajati posledice in postopati po pravihli napram onim, ki bi se temu opominu ne odzvali. Odbor Sok. društva v Mariboru.

»Kolo jahalcev Sokola« v Mariboru razpisuje, da odpade jahalna vaja v soboto, 6. t. m., vrši pa se v nedeljo, 7. t. m. ob 8. uri zjutraj in se k tej vrsti starejši člani pozivajo na udeležbo. Za to nedeljo nameravani celokupni ježizlet se vrši priložnostno nedeljo. Kolu jahalcev, je sestavil naš skladatelj g. Viktor Parma lep koncertni za fanfaro, za kar se mu naravnostno najlepše zahvaljuje. Zdravo!

o Sokolsko razstavo priredi ob priliki vsesokolskega zleta v Ljubljani Sok. Savez. Zato se obrača do vseh bratov in sester kakor tudi do prijateljev Sokolstva s prošnjo, da mu dajo na razpolago vse, kar bi bilo umestno za razstavo, posebno slike prostorov, kjer so Sokoli telovadili, slike sokolskih pripadnikov, znake itd. Predmeti ostanejo last onega, ki jih posodi, in se bodo po končanem zletu vrnili; kdor pa hoče Savezu kak predmet darovati, naj blagovoli to izrečno pripomniti. V Mariboru naj se oddajajo vse za razstavo namenjene stvari v trgovini br. Majerja na Glavnem trgu.

o Štiridesetletnica obstoja bo slavil 28. t. m. Mozirski Sokol o priliki okrajnega zleta savinjsko-žaleškega okrožja.

Sport.

: S. K. Concordia I. iz Zagreba tekmuje danes ob 16. uri s prvakom mariborskega okrožja I. S. S. K. »Maribor«. »Concordija« predstavlja eno najboljših jugoslovanskih moštev. V svoji sredi ima znan jugosl. reprezentativne igralce, kot na pr. Dubravčiča, oba Pažura in druge. Ker nastopi »Concordija« z svojim kompletnim reprezentativnim moštvom se pričakuje ena najlepših iger letošnje sezone. »Maribor« ki nastopi sicer dobro pripravljen, nima ugodnih šans v nasprotniku, pričakuje se pa, da pokaže vso svojo zmoglost v tim lepši luči. Sestava moštva je sledeča: Glazer — Wagner, Skrabar, — Marussik, Stauber, Turina, — Pobeška, Vogrinc, Vauda, Bratož in Lenassi. V predtekmi, ki se prične ob 14. uri, si nasprotujeta rezervi M. A. K. in »Maribora«.

: I. Naraščaj Maribora tekmuje danes ob pol 11. uri z I. naraščajem S. V. »Rapida«. Igra se na prostoru »Rapida«.

: Praga; »Slavija« je minulo nedeljo podlegla v prvenstveni tekmi proti »Spartii« z rezultatom 0:3! Tekmi je prisostvovala ogromna množina domačinov in tujcev.

: Društvo kolesarjev in motociklistov »Perun« priredi v nedeljo 7. t. m. kratek izlet. Zbirališče ob 2. uri pop. na vrtu Narodnega doma. Odbor se sestane zjutraj ob 10. uri in določi cilj izletu. Odbor.

Gospodarstvo.

g Stanje kulture v naši državi, Ministrstvo za kmetijstvo in vode razglasa po dospelih poročilih iz cele države o stanju in razvoju kulturnih rastlin koncem marca sledeče: Ozimne srni se razvijajo povoljno. Zgodaj posejane so se dobro obrastle ter so temnozelenete, zdrave barve. Jare srni so se v nižavah dobro razvile, dečim so po planinah in v goratih pokrajinah še-le seje. Krmske rastline, posejane jeseni in letos zgodaj spomladi, dobro uspevajo. Ponekod jih še sejejo in pripravljajo zemljišča zanje. Naravni travniki so po zadnjem deževju dobro namočeni in trave se ugodno razvijajo. Setev kornje se je v gorkejših krajih že pričela. Povsod pa se še pripravlja zemlja za sejanje v največjem obsegu. Vrtni posevki uspevajo. Ker so bila semena predraga, se je letos manj posejalo. — Sadje je v gorkejših krajih vse razcveto. V pravih sadnih krajih, ki tvorijo večino našega sadjarstva, se radi poslednjega mrzlega vremena ni moglo razvesti, toda nastavilo se je tako krepko popje, da obeta zdrav in močan cvet. Po vinogradih v gorkejših krajih je rezalev končana, v ostalih krajih pa se rez dovršuje. — Cepljenje trte na suho v zavodih in učiliščih je intenzivno. Tudi po zasebni inicijativi je dokaj trt cepljenih. — Živina je radi nezadostne hrane znatno obešala, toda je zdrava in se bo s svežo krmo hitro opomogla. Vreme za poljska dela je jako ugodno. Zemlja, vsled lanske suše preveč izsušena, je napojena z obilnim zimskim snegom in izdatnim deževjem. Zato oranje ni ostajalo ter se je vršilo nepretrgoma pravilno in redno. Elementarnih neugod ni bilo razen pri precej poškodovanih zgradbah v basenu reke Kolubare in njenih pritokov.

Podpirajte Jug. Matico!

Administrativna razdelitev države.

Tekst kr. uredbe o razdelitvi države na oblasti, objavljen v »Službenih novinah« dne 28. aprila, iz katerega smo doslej prinesli le nekatere odlomke, se glasi:

Člen 1. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev se deli teritorijalno na sledečih 33 oblasti:

1. Ljubljanska oblast s sedežem v Ljubljani. To oblast tvorijo: mesto Ljubljana; politični okraj Črnomelj, Kamnik razen občin Motnik, Trojane in Spitalič; Kočevje; Kranj z občino Jezersko; Krško; Litija; Ljubljana okolica; Logatec; Novo mesto; Radovljica; sodna okraj Brežice in Sevnica; občine Veliki Kamen in Marčna sela sodnega okraja Kozje; sodni okraj Laško, razen občine Sv. Rupert; Kastav.

2. Mariborska oblast s sedežem v Mariboru. To oblast tvorijo mesta: Celje, Maribor in Ptuj; politični okraj Ljutomer, Maribor, Prevalje, Ptuj in Slovenjgradec; sodni okraj Kozje razen občin Veliki Kamen in Marčna sela; sodni okraj Celje, Vransko, Gornji grad, Smarje, a iz sodnega okraja Laško občina Sv. Rupert; iz političnega okraja Kamnik občine Motnik, Trojane in Spitalič; Prekmurje in Medjimurje.

3. Primorsko-krajiška oblast s sedežem v Karlovcu. To oblast tvorijo: županija ličko-krbavska; županija modruško-trijska; iz zagrebške županije kotari: Vrgin Most, Glina, Dvor, Kostajnica, Petrinja, mesto Petrinja, mesto Karlovac; občine Duga Resa, Netrelj, Ribnik karlovskega sreza ter Lasinka pisaroviškega sreza. Ko bo Sušak evakuiran, bo oblastnijska skupščina odločila, ali naj ostane sedež še nadalje Karlovec, ali naj se prenese na Sušak.

4. Zagrebška oblast s sedežem v Zagrebu. To oblast tvorijo: zagrebška županija razen kotarjev Vrgin Most, Glina, Dvor, Kostajnica, Petrinja ter mest Petrinja in Karlovec ter občin Duga Resa, Nestrelj in Ribnik karlovskega sreza in razen občine Lasinska, pisaroviškega sreza; mesto Zagreb; županija varaždinska in mesto Varaždin; kotarja Čazma in Križevci belovarsko-križevske županije.

5. Osiješka oblast s sedežem v Osijeku. To oblast tvorijo: viroviška županija; belovarsko-križevska županija razen kotarjev Čazma in Križevci ter mesto Križevci.

6. Sremska oblast s sedežem v Vukovaru. To oblast tvori sremska županija.

7. Bačka oblast s sedežem v Novem Sadu. To oblast tvorijo: županija Bačpa z mesti: Novi Sad, Sombor in Subotica, razen srezov: Senta, Stari Bečej, Zablja in Titel, brez občin Kačka in Opasovac ter razen mest: Stara Kaniža, Senta in Stari Bečej.

8. Beograjska oblast s sedežem v Beogradu. To oblast tvorijo: mesto Beograd; od beograjskega okraja srez posavski in viraški; od Banata srezi: Pančevo z mestom Pančevo, Kovčica, Veliki Bečkerek z mestom, Turški Bečej, Čenej, Zombolja, Velika Kikinda in Turška Kaniža; od bačke županije srezi: Senta, Stari Bečej, Zablja in Titel brez občin Kačka in Opasovac ter dalje mesta Stara Kaniža in Stari Bečej.

9. Podonavska oblast s sedežem v Smederevem. To oblast tvorijo: smederevski okraj; iz beograjskega okraja srezi: kosmajski, kolubarski in gračanski, od Banata srezi: koninski, beloenkvenski, vršački, zidfalvanski in itebjski.

10. Podrinska oblast s sedežem v Sabcu. To oblast tvori podrinski okraj.

11. Valjevska oblast s sedežem v Valjvu. To oblast tvori valjevski okraj.

12. Šumadijska oblast s sedežem v Kragujevcu. To oblast tvorita kragujevaški in rudniški okraj.

13. Moravska oblast s sedežem v Čupriju. To oblast tvori moravski okraj.

14. Požarevaška oblast s sedežem v Požarevcu. To oblast tvori požarevaški okraj z Velikim Ostrovom.

15. Timoška oblast s sedežem v Zaječaru. To oblast tvorita okraja: kra-

jinski in timoški, a zaglaviški okraj bo sam odločil, ali pripade timoški ali niški oblasti.

16. Niška oblast s sedežem v Nišu. To oblast tvorita niški in pirotski okraj, a od vranjskega okraja sreza: leskovaški in vlasotinaški.

17. Vranjska oblast s sedežem v Vranju. To oblast tvorijo: od vranjskega srezi: piński, masuriški in poljanjski; srez bosiljgraški; od kumanovskega sreza: preševski in krivopalanški; od kosovskega okraja srez gnjilavski.

18. Kosovska oblast s sedežem v Prištini. To oblast tvorijo: kosovski okraj razen gujilanskega sreza; topliški okraj; prizrenski okraj ter srez jablaniški vranjskega okraja.

19. Skopljanska oblast s sedežem v Skoplju. To oblast tvorijo: okraja skopljanski in tetovski; od kumanovskega okraja sreza žegligovski in kratovski.

20. Bregalniška oblast s sedežem v Stipu. To oblast tvori bregalniški okraj.

21. Bitoljska oblast s sedežem v Bitolju. To oblast tvorijo okraji: bitoljski, ohridski in tikveški.

22. Raška oblast s sedežem v Čačku. To oblast tvorijo okraji: raški, zvečanški in čačanski.

23. Uzička oblast s sedežem v Užicu. To oblast tvorijo okraji: užički, bjelopoljski, plevalski in prijepoljski.

24. Kruševačka oblast s sedežem v Kruševcu. To oblast tvori kruševački okraj.

25. Zetska oblast s sedežem na Cetinju. To oblast tvorijo okraji: barski, cetinjski, nikšički, podgoriški, andrijevaški, kolašinski, beranski in metohijski s kotarom bokokotorskim.

26. Splitska oblast s sedežem v Splitu. To oblast tvorijo politični okraji: benkovaški, brački, imotski, kninski, sinjski, splitski, sibiški, prekoberograjski in otok Krk.

27. Dubrovniška oblast s sedežem v Dubrovniku. To oblast tvorijo politični okraji: dubrovniški in makarski.

28. Tuzlanska oblast s sedežem v Tuzli. To oblast tvori tuzlansko okrožje.

29. Sarajevska oblast s sedežem v Sarajevu. To oblast tvori sarajevsko okrožje.

(Konec prii.)

Zanimivosti.

Najmanjšo dete na svetu. — Zanimivosti iz Amerike. — Kje je prepovedano kaditi? — Stavka kadilcev. — Genovske znamke.

V neki newyorški bolnici je porodila neka Lucija George dete, ki je po izjavi zdravnikov najmanjše, kar jih pozna svet. Dete ne tehtja niti en kilogram, je pa drugače v vsakem oziru normalno. Po spolu je deček, Z ozirom na to je zanimiva govornica, da je pri Sv. Petru niže Maribora porodila pred par dnevi neka ženska, skoraj 7 kg težko dete, ki je po izjavi babice največje, kar jih je, kedaj videla. Maja je po porodu umrla. Dobro bi bilo, če bi se za ta slučaj zanimali zdravniški krogi.

V Združenih državah živi nek človek, ki je državljan štirih držav. Njegovo posestvo leži navogalu, kjer se stekajo meje. Hiša stoji natančno na mestu, kjer je križišče mej. Studenec na dvorišču stoji v Mehiki, korito, v katero se izliva voda pa v Arizoni. — Največji čudodelnik na polju botanike je Američan Luttjev Burbank. Od časa do časa ustvari nove vrste zlahkanih cvetlic, vrtnih rastlin itd. Lansko leto se mu je posrečilo vzgojiti novo vrsto češpelj, ki se odlikujejo po tem, da so brez košice. Letos je dal svetu novo vrsto robidnic, ki nimajo trnja. Tudi jagode te robide so debelejšje in izredno finega okusa.

Pred kakimi desetimi leti bi gofovo vprašali: komu je prepovedano kaditi? Toda danes, v dobi enakopravnosti in svobode kadil mlado in staro, cestni pojalni in soloobvezna dekleta, danes lahko samo še vprašamo: Kje je prepovedano kaditi? Pri nas je menda le še malo, skrajno malo prostorov, kjer zamore človek dilati traki, ki ni napojen z nikotinom: v cerkvi, gledališču,

posebnih koncertnih dvoranah — pa smo že na koncu! Nekoč so se tem prostorom lahko še prištevale sobe in spalnice nežnega spola, toda tudi temu je konec, odkar ženske prekašajo v kajenju celo moške. Nekoč so se mazilile ženske z dišavami, ki so spominjale na prijetni vonj evetja, danes pa, propojene z nikotinom, spominjajo prej na kakega penzionista, kot pa na »rožice«. Tako je vsaj pri nas, drugod pa je malo drugače. Holandska kraljica Viljamina sama ne puši, zato pa tudi v njenem spremstvu ne sme nikdo pušiti. Prepoved velja tudi za zasebna stanovanja posameznih funkcionarjev. V Parizu na pr. šoferji in izvoščeki med vožnjo ne pušijo, dočim je v Londonu rayno nasprotno. V Ameriki je tudi v nekaterih privatnih podjetjih kajenje prepovedano. Posebno strogo postopajo pri tem nekatera zasebna železniška podjetja, ki z mesta odpuste vsakega nastavljenca, ki se zasači pri uživanju tega prepovedanega sadu. V ameriških redakcijah pa se kadi, kakor v kaki turški kavarni in tako je menda po vseh redakcijah na svetu — razen v neki londonski, kjer je kajenje iz zdravstvenih ozirav strogo zabranjeno.

Zadnje 200 odstotno povišanje tobačnih cen je izzvalo v vrstah kadilcev na Dunaju pravečo revolucijo. Začeli so stavkati in že v dveh tednih so se pokazale posledice. Nekateri trafikanti svoje zaloge, ki je bila dosedaj vedno premala, niti razprodali niso. Posebno boljše vrste tobačnih izdelkov, po katerih se je dosedaj vedno povpraševalo, so ostale skoraj nedotaknjene. Nekateri kadilci so prodali svoje nakaznice trafikantom, od česar imajo seveda ti masten dobiček, ker lahko odpadajoči tobak pod roko drago prodajo. Samo »kratke«, tobak za pipo in »Sport«-cigarete se še kupujejo, pa še to tudi v zelo zmanjšani meri. Pri nas pa se kljub zvišanju tobačnih cen kadi in puši, kakor kje na Turškem, menda zato, ker smo bližje — Turške.

Italijanska poštna uprava je sklenila, da izda v spomin na genovsko konferenco posebne spominske znamke. Dozdeva pa se, da bo ta konferenca ostala marsikomu v živem spominu tudi brez spominskih znamk. Vsekakor pa proži ta projekt hvaležno delo talentiranim karikaturnikom, italijanski poštni upravi pa lep dobiček.

ŠAH.

Partija št. 51 in 52.

Mojstrski turnir Pistany.

2. kolo 8. aprila 1922.

Odklonjeni damski gambit.

Beli: Aljehin	Crni: Selezneo
1 d2—d4	d7—d5
2 Sg1—f3	Sg8—f6
3 c2—c4	e7—e6
4 Sb1—c3	Lf8—e7

5 Lc1—g5	Sb8—d7
6 e2—e3	C—0
7 Ta1—c1	c7—c6
8 Lf1—d3	d5×c4
9 Ld3×c4	Sf6—d5
10 Lg5—f4	Sd5×f4
11 e3×f4	Sd7—b6
12 Lc4—b3	Sb6—d5
13 Dd1—d2	Dd8—d6
14 Sf3—e5	Sd5×c3
15 b2×c3	e6—c5
16 0—0	b7—b5
17 Lb3—c2	Lc8—a6
18 Tf1—e1	Ta8—d8
19 Te1—f1	c5×d4
20 c3×d4	g7—g6
21 Lc2—b3	La6—c8
22 Dd2—e2	a7—a6
23 d4—d5	Dd6—b6
24 Se5—c6	Td8—e8
25 Sc6×e7+	Te8×e7
26 f4—f5	Te7—b7
27 d5×e6	f7×e6
28 f5×e6	Tb7—e7
29 Td1—d7!	Tf8—e8
30 De2—f3	Db6—c5
31 Df3—f7+	Kg8—h8
32 Df7—f6+	Kh8—g8
33 h2—h4	Crni se uda.

17. kolo 25. aprila 1922.

Dunajska partija.

Beli: Spielmann	Crni: Johner
1 e2—e4	e7—e5
2 Sb1—c3	Sg8—f6
3 f2—f4	d7—d5
4 f4×e5	Sf6×e4
5 Sg1—f3	Lf8—c7
6 d2—d4	0—0
7 Lf1—d3	f7—f5
8 e5×f6	Se4×f6
9 0—0	Sb8—c6
10 Lc1—g5	Lc8—g4
11 Dd1—e1	h7—h6
12 Lg5×h6!	g7×h6
13 De1—g3	Lg7—d6
14 Sf3—e5	Dd8—e7
15 Sc3×d5	Sf6×d5
16 Dg3×g4	De7—g7
17 Dg4—e6+	Kg8—h8
18 Tf1—f7	Crni se uda.

Celjski šahovski klub priteguje vedno večje število igroljubnih interesentov iz mesta v svoje okrilje. Oni stromni količek v sprednjih prostorih kavarne Europa, kjer so se njegovi člani zbirali doslej na redne sestanke v svrhu poglobljenja v tej plemeniti igri, že davno ne zadostuje več svojemu namenu. Zato se resno misli na to, osredotočiti klubovo delovanje, turnirske tekme, igralne sestanke itd. v zadnjem t. zv. »klubovem lokalu« omenjene kavarne, odličnim s prav lepimi silhuetami znanih šahistov. In če bo, kakor slišimo, v tem lokalu nameščena še umetniško lepo izdelana klubova knjižna omara, ni dvoma, da si bo vse, kar stremi za intenzivnim klubovim življenjem, izbralo ta lokal za svoje ognjišče. — Klubu je ugrabila prerana smrt nadebudnega člana v osebi g. Matko Benčana. Eden izmed prvih, ki so se l. 1920 strnili pod okriljem takrat baš ustanovljenega kluba, si je z vncmo

ir vztrajnostjo znal priboriti častno mesto zmagovca na prvem klubovem turnirju. V slavo njegovemu spominu se je na zadnjem občnem zboru 19. aprila vzdignilo vse navzoče članstvo raz sedežev. — Kot glavni sad tega občnega zbora je brez dvoma omeniti soglasno sprejeti poslovni o članstvu, s katerim so vsa tozadevno doslej vprašanja o pravicah in dolžnostih klubšev končno rešena in sicer na način, ki bo gotovo zadovoljil vsakega pravega šahista. Med drugim določa ta poslovnik, da lahko postane redni član kluba vsak, kdor je v igri kot taki že verziran in se želi v isto le še poglobiti v umetniškem kakor znanstvenem pogledu. S tem se je postavil klub na strogo strokovno mednarodno stališče, ki mu omogoča zbirati izrog svojega ognjišča vse, kar resno ljubiti to kraljevsko igro in služiti v čast kluba. Poleg rednih pozna poslovnik še ustanovne člane, to je one, ki plačajo v naprej 10-letno članarino (240. Din). — Ker je klubova naloga, da metodično vežba člane za šahovsko igro, je privedil 26. aprila turnir, v katerem je bil predpisan damski gambit. — Dne 30. apr. je priredil klub svoj prvi letošnji izlet v prijazen trg Vojnik, kjer se je vršila med drugim tudi prijateljska tekma s tamošnjimi vrhmi šahisti pri županu g. Julko Kovačič.

Korespondenčni match Celje-Litija. Veliko pozornost vzbujata korespondenčni match, ki ga je ponudil celjski šah. klub klubu v Litiji.

Match Ljubljana-Maribor se je preložil na Binkošti. »Nova Doba« piše: V očigled zmagi, ki jo je odnesel mariborski klub pred nedavnim v Mariboru nad zagrebškimi, vladá med interesiranimi krogi silno zanimanje za potek in izid te tekme.

Iz šahovskega sveta. Mojstrski turnir A v Pištaneh je končal dne 28. apr. Prvi zmagovalec je Bogoljubov, ki je dosegel 15 točk izmed 18 partij. II.—III. Aljehin in Spielmann 14 in pol, IV. Grünfeld 11, V. Reti 10 in pol, VI.—VII. Samlsch in Wolf 9 in pol. Neplacirani: dr. Tartakower 9, Euwe, Johner, dr. Tarrasch 8 in pol, Balla, dr. Treybal 8, Hromadka, Seleznev 7, Prokeš, Przepiorka 6, Marco 5 in pol, Opočensky 4 in pol. V skupini B je prvi zmagovalec Steiner.

Tržne cene

dne 1. maja 1922.

- 1. Meso: Govodina I 14—15, II 00—00, III 00—, sveži jezik 00—12, vampi 5—, pljuča 5—, ledvice 00—12, gobec 00—, možgani 12—50, parklji 3—, vime 7—50, loj 8—10. — Teletina 114—15, II 0—, jetra 10—12, pljuča 10—12, ledvice 0—, Svinjetina 20—22, salo 24—50, črvena mast 15—, pljuča 8—, jetra 8—, ledvice 15—, glava 10—, noge 7—00, slanina sveža 20—22, prekajena 25—, papricirana 25—, mast 24—25, prekajeno meso 20—27, prekajena noge 9—, prekajen jezik 25—, prekajena glava 12—. — Drobniča: Kostrunovo meso 00—00, jagetina 00—, kozje meso 00—, kozletina 20—.
- 2. Klobase: krakovske 32—, debrecinske 35—, brunšviške 15—19, pariske 19—, posebne 19—, salade 19—, hranovke 22—, kranjske sveže 0—, prekajene 00—30, meseni sir 19—, poljske salame —, prstičnice klobase —.
- 3. Konjsko meso: I 7—8, II 6—50.
- 4. Koze: konjske, komad 88—100, gove 00—10, telečeje 00—15, svinjske 4—40, usnje, gornje 90—, podplati 70—.
- 5. Perutnina: Pistanec majhen 15—, večji 18—, kokoš 37—00, raca 25—30, gos 25—45, golob 5—, zajec domač majhen 800, zajec domač večji 17—.
- 6. Divjačina: Zajec domač 00—00, divj 00—00, srna 00—.
- 7. Ribe: Karpi 00—00, belice 00—, ščuke 00—00, zabe (komad) 00—, raki (komad) 0—0.
- 8. Mlečni izdelki: mleko (liter) 3—0, Surovo maslo (kg) 30—, čajno maslo 45—, maslo 0—, sir ementalški 120—, polementalški 02—50, trapijski 00—35, grovski 30—00, tilski 40—00, parmezani 185—, sirček (komad) 4—5, jajca (komad) 1—125.
- 9. Pijača: Vino staro 10—12, vino novo 10—14, pivo 475, 1 stekl. piva 2—50, zganje 22—25.
- 10. Kruh: Bel (kg) 6—, rž 5—, ržen 00—, zemlja (0 kg) komad 0—50—0—55, mlečni kruh 00—.
- 11. Sadje: Jabolka I 7—50, II 00—, hruške I 00—, II 00—, kostanj 00—, limone (komad) 0—50—1, oranže 1—2—50, rožiči (kg) 6—, fige 10, dateljni 30—60, mandeljni 30—50, orehi 10—, orehi luščeni 30—, slive posušene 10—.
- 12. Specorija, ako blago: Kava I 45—, II 40—, kava pražena I 50—, II 42—, rž 6—11—50, sol 3—50, poper cel 30—, poper mlč 32—50, paprika 37—50, testenine 10—, sladkor v kristalu 15—50, sladkor v kockah 17—50, kvas 17—50, skrob pšenični 10—, rižev 25—, koruzni kis (liter) navadni 1—20, vinski 2—, olje namizno 25—, bučno 09—25, spirit denat 14—, mila 14—15.
- 13. Zito: Pšenica 4—25, rž 3—50, ječmen 3—75, oves 4—, koruza 4—, proso 4—, ajda 4—, fižol navadni 4—, fižol rajni 4—50, grah 00—, leča 10—.
- 14. Mleovski izdelki: Pšenična moka 6—675, 1 0—50, 2 0—60, 5 00—, kaša 6—, je sprenj 6—, otrobi 2—50, koruzna moka 4—50, koruzni zdrob 5—75, pšenični zdrob 7—50, ječmenova moka 00—, ajdova moka 1—7—50 2 00—, ajdova kaša (liter) 6—, ržena kava 7—50—11—50, cikorkija 14—.
- 15. Krma: Seno sladko 187—200, seno kisló 0—, otava 260—000, detelja 0—, ovsena slama 112—125, pšenična slama 00—, ržena slama 00— (za 100 kg).
- 16. Kurivo: Drva trda 90—100, mehka 75— (za m³), premog, trbovelski 30 00, veljenski 17—, oglje 1—25, koks 1—50 (za 100 kg), petrolej 6—, bencin 17—50, karbid 3—90, sveče 15—.
- 17. Zelenjava in podzemlje: Endivija (komad) 0—0, motovilec (kupček) 0—00, zelje zgodnje (glava) 0—00—0, pozno 0—, karfi jola (komad) 00—00, špinata (kupček) 0—50, buče jedilne (kg) 0—, fižol 00—, kifeljar 00—, peteril šopek 0—25, zelena šopek 0—25, čebul 7—00, česen 00—9, pora (komad) 0—25, korenje vrtno 0—12, navadno 0—, zelenjava za kuhlo (šopek) 0—25, pesa rudeta (komad) 0—, repa zgodnja 0—0, pozna 0—, koleraba podzemljica 0—0—, krompir, zgodnji 1—50, pozni 1—50, hren 3—50, zelje kisló 0—4, repa kislá 2—.

Pretrgana pesem

Poljski spisala Eliza Orzeszkowa, prevel Vinko Albič.

(Dalje).

»Jako ste dovzeli za lepofo... Marsikdo bi več rot lahko stanoval tukaj, pa bi niti ne opazil tega, kar veseli vaše srce. Jaz pa se veselim namesto kneza, da njegovo posestvo, ki se ga pošljuje tako redkokrat, vsaj nekoliko povečuje srečo drugih ljudi, ki jih je naključje privedlo v njegovo sosesčino.«

Ona je sedaj postala zgovorna. Z živahnimi kretnjami je pripovedovala dalje: »Koliko sem se trudila in ubijala, da smo dobili to hišico. Nekoč sem jo videla po naključju; ko sem šla neki dan čez cesto, so bila vrata v ploču odprta, pred njimi pa je stal prodajalec sadja. Pristopila sem, da bi za očeta kupila nekaj sadja. In takrat sem na vrtu ugledala prijetno hišico, zraven pa drugo, mnogo večjo in lepšo s temi krasnimi, starimi drevesi. In v meni se je porodila silna želja, da bi oče in otroci mogli bivati v tej hišici, sred tega zelenja, v tej prijetni tihoti. Tudi sama bi bila bogve koliko dala za to, ako bi smela stanovati tukaj... A sem imela s tem velike težave. Morala sem šele najti lastnika in dolgo je trajalo, predno sem osebno mogla govoriti z njim. Mož je jako bogat in stanuje sredi mesta, v veliki hiši. Večkrat sem bila pri njem, predno sem mogla govoriti z njim. Nazadnje pa se je pokazalo, da je bilo stanovanje za nas nekoliko predrago, da bi morali še čakati, posebno, ker je bilo preseljevanje jako drago in bi mi ne zmogli teh izdatkov. Zaprek in težav je bilo dovolj, a premagala sem vse, tako da smo se mogli preseliti semkaj. Sedaj že tri leta stanujemo tu.«

»Torej ste bili stari šestnajst let, ko ste delali taka junaštva!« — Ona se je zasmejala.

»Junštvo to ni bilo a treba je bilo trdnega sklepa. Prepričana sem, da je ravno zaradi tega moj oče še kolikor toliko zdrav, ker stanujemo v dobrem zraku in mirnem kraju. Ako bi bili ostali v starem stanovanju, v umazani in hrupni okolici, kdo ve, kako bi se bilo izteklo? Tu se očetu sicer ne godi boljše, a tudi ne slabše, a vsi se počutimo dobro in smo zadovoljni.«

»Dobro!« je odgovoril Prziyemski zamišljen. »Torej ste srečni, odkar stanujete tukaj?«

Zalostno je zmajala z glavo in šivala dalje. — »Ne popolnoma. Šibko zdravje očetovo in prihodnost otrok mi dela mnogo skrbi in težav...«

»A vaša prihodnost?«

Sedaj ga je pogledala začudena: »Moja prihodnost? Kaj pa naj me zadene? Saj sem odrasla in si bom že znala pomagati.«

»Potem ste srečnejši, nego knez, kajti on si ne zna pomagati.«

»V čem?« — »V vsem. On ne ve, kaj bi počel s svojim bolnim, tolikokrat ranjenim srcem, z dnevi in urami, ki nimajo namena.«

»Obžalovanja vreden človek!« je zopet vzdihnila, čez nekaj časa pa je zopet pričela govoriti živahno: »Meni pa se zdi, da bi bil knez lahko srečen, samo da noče ali pa ne zna. Morda se vam bo zdelo domišljivo, a ko bi bila jaz na njegovem mestu, bi pač vedela, kaj naj počnem s srcem in življenjem...«

»Res? Kaj pa bi storili?«

»Šla bi na vrh tistega stolpa... le pogledite, tistega... prav na vrh... in odod bi si ogledovala mesto. Videla bi vse ljudi, ki tam doli stanujejo, trpe in upajo... in...« Preskakala je besedo in zdajci vprašala: »Ali ste videli kedaj svetinjo v parisko-Materio božjo?«

»Mislim, da sem jo videl, a se ne morem spominjati natanko...«

»Pariška Mati božja stoji pokoncu, z obeh rok ji lijejo žarki, ki širijo svetlobo in tolažbo ter varujejo vsega hudega. Ako bi bila jaz na knezovem mestu, bi šla na tišči stolp, iztegnila roke in razlivala dol svetle bogate žarke... O Bog, kako bi bila potem srečna!...«

Spremljala je svoj govor s primernimi kretnjami. Pokazala je na vrh stolpa, povedila roke in jih razširila, kakor bi darove sipala na zemljo. Iz vse njene postave je izhajalo nekaj jasnega in veseličnega, iz vsake njene besede je zvenelo navdušenje. Prziyemski jo je poslušal, njegove oči so pod globoko gubo dobile mehak izraz in živahnost.

»To je lepo, jako lepo,« je šepetal sam pri sebi.

Na glas pa je rekel, čeprav z lahno ironijo: »O, ta sveža vera v izveličavne posledice »dobrotljivosti!« Nočem vam je jemati. Vam človek soloh ne sme ničesar vzeti in ničesar... pridržati!... Ne vem, kaj bi knof rekel k temu, a kar se mene tiče...«

Snel je klobuk, ki si ga je bil ravnokar nadel, in prisavil z odkritosrčnim glasom: »...Jaz sem srečen, da mi je naključje dalo priliko, spoznati vas...«

Rdečica ji je zalila obraz. Šele sedaj se je zavedela, da je tuja odkrila del svojih najnotrajnejših čustev, ko je poprej, premagana od občutkov, govorila bolj zase nego njemu. Sedaj je naglo pričela zvijati svojó delo in ga pokladati v kosarico.

»Čas je, da grem domov.«

»Že?« — je on vprašal-obžaluje.

Gledal je knjigo, ki jo je držala v roki. »Ali bi mi hoteli knjigo posoditi do jutri?«

„LAMPRON“ je najboljša pasta za zobe. Dobi se v vseh lekar- nah in drogerijah, v trgovin. Billerbeck in Turad.

»Seveda, z veseljem,« je odgovorila vladno.
 »Jutri vam jo prinesem nazaj,« ako ob istem času
 »Dobro,« je odgovorila brez obotavljanja; »vsak
 dan prihajam sem, ako je le vreme lepo.«
 »Jaz bi želel, da bi bilo jutri najlepše vreme.«
 Sem od hiše je zaklical otroški glas: »Klara! Kla-
 ra!«
 Pri vzhodu, slonečem na dve stebri, je stal kakih
 deset let star deček v gimnazijski uniformi. Pogrešal je
 sestre doma a je vedel, kje naj jo išče. Z obema roka-
 ma migajoč proti utici, je zaklical, da se je razlegalo po
 celem vrtu: »Klarica! Klarica! Sem že doma! Oče že
 tudi gre, in Franja pride vsak hip od šivanja. Hitro
 pojdi domov in daj nam jesti! Grozno sem lačen!« ...
 »Ze grem!« je zaklicala ona nazaj, pokimala z gla-
 vico novemu znancu in hotela odhiteti, a on jo je za-
 držal z besedami:
 »Dajte mi rokico v slovo!«
 Brez obotavljanja mu je s prijazno naravnostjo, lju-
 beznivo klanjajoč se, ponudila roko. Šele ko je ta nežna
 roka, ki pa je imela nekam hrupavo in trdo kožo, ležala
 v njegovi mehki, skrbno negovani in čutila topli dolgi
 stik, ji je obraz obilila živa rdečica od črnih kodrov nad
 celom do bele proge ki ji je obdajala vrat ob ovratniku.

(Dalje prihodnjic.)

Glavni urednik: Radivoj Reljar.
 Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Jos. Martinc
 Maribor 635
 Galanterijska veletrgovina

Zamenjam stanovanje v
 Celju, obstoječe iz treh ve-
 likih, svetlih sob v pritličju,
 kuhinje in pritličja, za stano-
 vanje s 4-5, četudi manjšimi
 sobami v Mariboru, če mo-
 goče v bližini parka, event. s
 kosčkom vrta. — Naslov pove
 uprava „Tabora“.

Velika zaloga pohištva!

Če se hočeš poročiti
 in pohištvo si kupiti
 išk Zelenkinajpoprej
 v Solsko ulico poglej!
 Tamkaj spalnice ne-
 stele,
 od najboljših kvalitete
 tam so klubske gar-
 niture
 znane preko Drave,
 Mure,
 tamkaj so jedilne
 sobe,
 tam praproge in po-
 dobe
 in še vse, kar kdo
 želi, 1904
 pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka
 tapetar in sodno zapri-
 seženi strokovnjak
 Maribor, Solska v. 5

Mala oznanila.

Učenec se sprejme na hrano
 opoldan pri Mihanu Jelenko,
 trgovina z mešanim blagom,
 Lajtersperk 250. 702

Pri „Orientalcu“, Gosposka
 ulica 27, vis-a-vis „Pri za-
 moren“ se dobijo: razne stare
 hišnegospodarske potrebščine,
 obleke, perilo, kakor tudi po-
 listro po najnižji ceni. 697

Novo kolo, znamka Puch, se
 zamenja za stari glasovir ali
 pisalni stroj. Ogle dati čez
 od 12.—13. ure Koroščeva
 ulica 17, I. ndstr. 674

Proda se gostilniška hiša,
 enonadstropna s koncesijo, na
 dobrem prostoru v Celju,
 radi preselitve. Ponudbe pod
 „Gostilna 1“ na upravo „Ta-
 bora“. 693

Kompletna postelja, omara,
 umivalnik, velika jedilna miza,
 mala miza, vse iz trdega lesa
 in dobro ohranjeno, veliko zr-
 calo 70x160 cm, malo zrealo,
 podobe, otroški voziček, ma-
 drače. Vprašati: Prešernova
 ul. 24, Zidanšek. 701

Kupuje suha bukova drva in
 dobro ohranjen pisalni stroj
 I. Jugosl. posred. za les, Ma-
 ribor. 703 3-1

Prazne zaboje, v zelo dobrem
 stanju, po izredno nizki ceni,
 prodaja Tobačna glavna zala-
 ga v Mariboru. 625 10-2

Jetika! Strokovni zdravnik za
 pljučne bolezni dr. Pečnik
 ordinira s ijemo torka in pet-
 ka v St. Jurju ob j. ž. Kupujte
 tudi njegove tri knjige. Navo-
 dila, kako do zdravja priti, o-
 zdraviti. 483

Brivnica Frana Novaka na
 Aleksandrovi cesti št. 22 se
 priporoča. 3

Stanovanje v Ljubljani, sredini
 mesta, obstoječe iz treh sob
 in pritličnjami, zamenjam z
 enakim v Mariboru, najraje v
 I. ndst. na Aleksandrovi cesti
 ali blizu kolodvora. Ponudbe
 pod „Stanovanje“ na kavarno
 „Jadran“, Maribor. 658

Vešče strojne
delavke
 za izdelovanje nogavic: se
 iščejo za stalno službo.
 Zasluzek dober. Javiti se
 je pri tvrdki
J. Karničnik, Maribor
 Grajski trg 1. 659

Leseno pohištvo
 Železno pohištvo
 Tapetn. pohištvo
 Pisarn. pohištvo
 Posteljna oprava
 Preproge
 Zavese
 Blago za pohištvo
 Posteljno perje
 izvanredno nizke cene
 v zalogi pohištva
Karol Preis
 Maribor
 Gosposka ulica št. 20
 Pirhanova hiša.
 Svoboden ogled!
 Ceniki brezplačno
 Ne pozabi naročnino

Pozor! Pozor!

Trgovska hiša

se prodaja s trgovskim pohištvo vred na jako prometnem kraju v
 Ptujski gori pri Ptuj. Kupci naj se zglasijo pri tvrdki:

Jos. Urch, veletrgovina z vinom, Ormož ob Dravi.

Skropilnice proti peronospori

za vinogradnike
 sistem „VERMOREL“, in „JESSERNIGG“ (zračni kotel in sesalka od
 zunaj) na veliko v zalogi. Za preprodajalce na veliko znižane cene.

Zugmayer in Gruber

d. d. za promet s kovinami
 Telefon šte. 26—31. Zagreb Starčevićev trg št. 12.

Brzjavni naslov: Zugmaygruber, Zagreb.
 Največje tuzemsko skladišče bakrene pločevine, taslaka, tepsij, cevi,
 palice in šibik, zakovic, polpredelanih postavkov za zganjarske in druge kotle itd.
 Elektrolit-bakrena žica. Svinčene cevi. Znano najboljši bakreni proizvodi.
 Zamenjava blaga za stari baker, Samoprodaja bakrenih proizvodov tvornice
 Georg. Zugmayer in sinovi, Dunaj—Waldegg. 640

Na Grajskem trgu št. 1

Vsled preureditve trgovine se raz-
 prodaja vse manufakturno blago po
neverjetno nizki ceni!
 Velika razprodaja ostankov.

Transjugo Dobavlja
 d. d. najjeftinije 673
 Zagreb, Mažuraničev trg 5
 Telefon broj 27-60
 Brzjavni: Transjugo
 Filijala: Beograd, Kosmajka 16
 Ispostave: Osijek, Široka ulica 8
 Subotica kod Plinković
 i drug i Skoplje
 traverze, željezo, eksere
 (čavli), vapno, cement,
 gips, trstiku, drot, daske
 i sav gradjevni materijal

Jadranska banka Beograd.
 Delniška glavica: Din. 30,000,000. — Rezerva: Din. 15,000,000.
 PODRUŽNICE:
 Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula,
 Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sara-
 jevo, Split, Šibenik, Zagreb.
 Naslov za brzjave: JADRANSKA.
 Afilirani zavod:
FRANK SAKSER STATE BANK
 82 CORTLAND STREET — NEW-YORK CITY. 226

Zaloga čevliev Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik, Gosposka ulica 14.

Kam pa v nedeljo?

Vsi na Pesnico, kjer se vrši v gostilni Schwarz preje Likovec

majniška veselica.

Začetek točno ob 14. uri popoldan.

Za obilen obisk se priporoča

Franc Schwarz, gostilničar.

Na novo preurejena

kavarna „BEOGRAD“

je zopet otvorena.

Za obilen obisk se priporočata

Ignac in Marija Šuligoj.

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodi gumbe iz roževine in umetnega roga, (znamka „Galalith“), ustniki za smodke, svalčice, pipe in čifke, gumbe iz biserovine (Perlmutter) za perilo. Drži za palice in čežnike iz naravnega roga. Telefon št. 5. Bančni konto: Obrtna banka, Ljubljana. Poštni ček rač. št. 7125. 593

Suhomesnata roba, mast, mesne delikatese

„LUCULLUS“

dion. društvo za promet in preradbu mesa

ZAGREB, Ciglarina št. 8.

Telefon 101. Brz. naslov: „Lucullus, Zagreb. 623 4-3“

Najbolji so pravi ameriškanski in angleški Singer šivalni stroji

Singer igle
in
nadomestni
deli.

Lastna
mehanična
delavnica.

Singer olje,
niti, svila itd.

Prodaja
na
obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co. Newyork,
Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.

Podružnice: Maribor, Dravska ulica 10,
Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar,
Brod na S., Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar,
Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd,
Kruševac, Niš, Skoplje, Voles, Bitolj, Kragujevac
Zaječar in Stip.

Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Prosim, prepričajte se, da dobite najcenejše

obleke po meri

pri **Domin Fabjančič**

MARIBOR, Jurčičeva ul. 5, I. nadstr.

Zaloga češkega in angleškega blaga. 578. 6-3

Poziv.

Ker moji konkurenti razširjajo o meni nesramne laži, prosim vsakogar, ki izve o tem, da mi javi vsak tak slučaj in imena nesramnih obrekovalcev, da lahko proti njim sodno nastopim.

Franc Mastek

trgovec

Maribor, Glavni trg št. 16.

Zaključni venček

plesne šole Hribar

se vrši dne 13. maja 1922.

Gospodična

strojepiska in stenografinja ter pomožni knjigovodja oba popolnoma večja slovenskega in nemškega jezika se išče. Ponudbe na

Elektrarna Fala, Maribor
Aleksandrova cesta 14.

Velika razprodaja

v zalogi se nahajajočega blaga po jako nizki ceni, se vrši radi predelave podjetja od 2. do 20. maja pri

J. LETONJA

Maribor

Aleksandrova cesta št. 23.

Družabnik

za dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom, v sredini mesta Maribor, na prometnem mestu se išče. Ker ima podjetje svojo lastno koncesijo, lahko vstopi vsak, če tudi ni od stroke, kot tih družabnik. Potrebni kapital 200-300.000 kron, kateri znesek se lahko obrestoval. Ponudbe je poslati na upravo lista pod „DRUŽABNIK 200.000“.

Stroj za obdelovanje lesa
za vanje zvonovi
Stroj za lovane in živane d. d.
LJUBLJANA.
Armature in sesalke
Transmisije
Turbine

Velika prodaja

vseh vrst sukna, platna in sploh vsega manufakturnega in modnega blaga se vrši radi prezidave pri tvrdki

Franc Mastek

na Glavnem trgu št. 16. — Prodajalo se bo

do 30 odstot. pod faktično ceno.

O resnično znižanih cenah se lahko vsak sam najbolj prepriča, ako si ogleda izložbe in bogato zalogo z na novo ocenjenim blagom. — Vsakemu se svetuje, naj ne odlašaja z nakupom, dokler je še bogata izbira.

Velika prodaja traja samo od 1. do 22. maja t. l. in sicer od 9. do 12. ure dop. in od 14. do 17. ure pop.

Se priporoča

Franc Mastek, manufakturna in modna trgovina, Maribor, Glavni trg 16.